

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на земеделието и храните

ЗАПОВЕД

№ РД09-952
София, 05.09.24 г.

На основание чл. 55, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители и одобрен доклад с рег. № 93-4211/050924.

НАРЕЖДАМ:

1. Утвърждавам Методика за прилагане на предварителните условия в Република България във връзка с изпълнението на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони в Република България в периода 2023 – 2027 г.
2. Заповедта и методиката по т. 1 да се обнародват в „Държавен вестник“.
3. Заповедта и методиката по т. 1 могат да се обжалват в 14-дневен срок от датата на обнародването им в „Държавен вестник“ пред съответния административен съд по реда на Административно процесуалния кодекс.
4. Заповедта и методиката по т. 1 да се публикуват на интернет страницата на Министерството на земеделието и храните.
5. Отменям Методика за прилагане на предварителните условия за подпомагане по Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г., утвърдена със Заповед № РД09-1218 от 30.11.2023 г. на министъра на земеделието и храните (обн, ДВ, бр. 102 от 2023 г.).
6. Отменената с т. 5 от Заповед № РД09-1218 от 30.11.2023 г. Методика за прилагане на кръстосано съответствие в България, утвърдена със Заповед № РД09-499 от 12.07.2016 г. на министъра на земеделието и храните, изменена със Заповед № РД09-557 от 14.07.2017 г., Заповед № РД09-592 от 27.06.2018 г., Заповед № РД09-811 от 09.08.2019 г., Заповед № РД09-592 от 24.07.2020 г. и Заповед № РД09-683 от 08.2021 г.,

продължава да се прилага за продължаващите ангажименти по мерки от Програмата за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. до приключването им на основание чл. 104 от Регламент (ЕС) 2021/2116 от 2 декември 2021 г. на Европейския парламент и на Съвета относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2023 (ОВ L 435, 6.12.2021 г.)

Д-Р ГЕОРГИ ТАХОВ

Министър на земеделието и храните

МЕТОДИКА
ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛНИТЕ УСЛОВИЯ ЗА ПОДПОМАГАНЕ ПО
СТРАТЕГИЧЕСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И СЕЛСКИТЕ
РАЙОНИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2023 – 2027 Г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. Методиката определя системата, по която се извършва контрол и се установява спазването, или неспазването от земеделските стопани на предварителните условия по степен, тежест и продължителност и служи за изчисление и налагане на съответните административни санкции по смисъла на чл. 59, параграф 1, букви а) и г) и параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ L 435 от 6.12.2021 г.), наричан по-нататък „Регламент 2021/2116“.

Чл. 2. Правилата относно предварителните условия се състоят от законоустановените изисквания за управление съгласно правото на Съюза и стандартите за добро земеделско и екологично състояние на земята, установени в стратегическия план по Общата селскостопанска политика (ОСП), както са посочени в Приложение III на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ L 435 от 6.12.2021 г.), наричан по – нататък „Регламент 2021/2115“, свързани със следните три области:

1. климата и околната среда, включително водите, почвите и биологичното разнообразие на екосистемите;
2. общественото здраве и здравето на растенията;
3. хуманното отношение към животните.

Чл. 3. (1) Предварителните условия са важен елемент на ОСП, за гарантиране, че плащанията по Стратегическия План за развитие на земеделието и селските райони в Република България за периода 2023 – 2027 г. (СПРЗСР) допринасят за висока степен на устойчивост и гарантират условия на равнопоставеност на земеделските стопани. Това означава, че следва да се извършва контрол и при необходимост да се прилагат санкции при неспазване за постигане на ефективност на системата на предварителни условия. Пропорционалността, ефективността и възпиращият ефект на санкциите се гарантира чрез правила за прилагането и изчисляването на тези санкции въз основа на плащанията, които са отпуснати или предстои да бъдат отпуснати през календарната година, през която е настъпило неспазването.

(2) Правилата под формата на списък се съдържат в приложение № 1.

Чл. 4. (1) С Методиката се определят правилата относно предварителните условия в изпълнение на:

1. Регламент (ЕС) 2021/2115;
2. Регламент (ЕС) 2021/2116;
3. Делегиран регламент (ЕС) 2022/126 на Комисията от 7 декември 2021 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета с допълнителни изисквания по отношение на някои видове интервенции, посочени от държавите членки в стратегическите им планове по ОСП за периода 2023-2027 г. съгласно същия регламент, както и с правила във връзка със съотношението за стандарт 1 за добро земеделско и екологично състояние (ОВ L 20 от 31.1.2022 г.);
4. Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172 на Комисията от 4 май 2022 година за допълнение на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол в рамките на общата селскостопанска политика и прилагането и изчисляването на административните санкции във връзка с предварителните условия (ОВ L 183 от 8.7.2022 г.), наричан по-нататък Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172;
5. Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1173 на Комисията от 31 май 2022 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския

парламент и на Съвета по отношение на интегрираната система за администриране и контрол в общата селскостопанска политика (ОВ L 183 от 8.7.2022 г.);

6. Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1317 на Комисията от 27 юли 2022 година за предоставяне на дерогации от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на прилагането на стандарти 7 и 8 за добро земеделско и екологично състояние на земята (стандарти за ДЗЕС) за референтната 2023 година (ОВ L 199 от 28.7.2022 г.), наричан по – нататък „Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1317“;

7. Регламент (ЕС) 2024/1468 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 година за изменение на регламенти (ЕС) 2021/2115 и (ЕС) 2021/2116 по отношение на стандартите за добро земеделско и екологично състояние, схемите за климата, околната среда и хуманното отношение към животните, изменение на стратегическите планове по ОСП, прегледа на стратегическите планове по ОСП и освобождаванията от проверки и санкции (ОВ L, 2024/1468, 24.5.2024), наричан по-нататък Регламент (ЕС) 2024/1468;

8. Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 (СПРЗСР);

9. Закон за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП);

10. Наредба № 3 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите под формата на директни плащания, включени в Стратегическия план, за проверките, намаления на плащанията и реда за налагане на административни санкции (обн., ДВ, бр. 23 от 2023 г.) (Наредба № 3 от 2023 г.);

11. Наредба № 4 от 2023 г. за условията и реда за подаване на заявления за подпомагане по интервенции за подпомагане на площ и за животни (обн., ДВ, бр. 30 от 2023 г.);

12. Наредба № 6 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенцията „Плащания за земеделски земи в зони от Натура 2000“, включена в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. (обн., ДВ, бр. 48 от 2023 г.);

13. Наредба № 7 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенцията „Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения“, включена в Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 - 2027 г. (обн., ДВ, бр. 48 от 2023 г.);

14. Наредба № 9 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите „Биологично растениевъдство“ и „Биологично пчеларство“, включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 - 2027 г. (обн., ДВ, бр. 56 от 2023 г.);

15. Наредба № 10 от 2023 г. за условията и реда за прилагане на интервенциите в областта на околната среда и климата и хуманно отношение към животните, включени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023 – 2027 г. (обн., ДВ, бр. 56 от 2023 г.);

16. Наредба № 105 от 2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на Интегрираната система за администриране и контрол (обн., ДВ, бр. 82 от 2006 г.);

(2) Правните основания на специфичните разпоредби от националната нормативна уредба, според които се определя степента на изпълнение или неизпълнение на стандартите за добро земеделско и екологично състояние (стандартите за ДЗЕС) и на законоустановените изисквания за управление (ЗИУ), са описани в съответните раздели на Методиката и приложение № 1.

Раздел II

Термини и определения

Чл. 5. За целите на Методиката се прилагат следните термини и определения:

1. „година на констатацията“, съгласно чл. 6 буква в) от Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172, означава календарната година, в която е извършена административната проверка или проверката на място;

2. „изискване“, съгласно чл. 83, параграф 5 буква а) от Регламент 2021/2116, означава всяко отделно законоустановено изискване за управление съгласно правото на Съюза, посочено в чл. 12 от Регламент (ЕС) 2021/2115, в даден правен акт, различаващо се по същество от всички други изисквания на същия правен акт (пр. ЗИУ 1.1., ЗИУ 1.2., ЗИУ 1.3. и т.н.);

3. „небрежност“, по смисъла на чл. 5, параграф 2 от Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 година относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности във връзка с разпоредбата на чл. 12 от Регламент (ЕС) 2021/2115, означава неполагане на дължимата грижа, или бездействие от страна на земеделския стопанин по отношение на околната среда при осъществяване на земеделска дейност;

4. „неспазване“, съгласно чл. 6, буква а) от Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172, означава неизпълнение на законоустановените изисквания за управление съгласно правото на Съюза, посочени в чл. 12, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/2115, или на стандартите за добро земеделско и екологично състояние на земята, определени от държавите членки в съответствие с чл. 13 от същия регламент;

5. „области на прилагане на предварителните условия“, съгласно чл. 6 буква г) от Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172, означава всяка от трите различни области, посочени в чл.12, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

6. „повторяемост на неспазването“, съгласно чл. 83, параграф 5 буква в) от Регламент 2021/2116, означава неспазване на едно и също изискване или стандарт повече от веднъж в рамките на последователен период от три календарни години, при условие че бенефициерът е бил уведомен за предишно неспазване и, когато е приложимо, е имал възможността да вземе необходимите мерки за коригиране на това предишно неспазване.

7. „правен акт“, съгласно чл. 83, параграф, буква б) от Регламент 2021/2116, означава всяка (всеки) от отделните директиви и регламенти, посочени в чл. 12 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

8. „продължителността на неспазването“, съгласно § 1, т. 39 от допълнителните разпоредби на ЗПЗП, е времетраенето на въздействието или възможното време това въздействие да бъде прекратено с разумни средства;

9. „стандарти“ означава всеки от стандартите, определени в Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г., в съответствие с чл. 13 от Регламент (ЕС) 2021/2115 (пр. ДЗЕС 1, ДЗЕС 2, ДЗЕС 3 и т.н.) и утвърдени по чл. 55, ал. 1 от ЗПЗП;

10. „степен (обхват) на неспазването“, съгласно § 1, т. 41 от ЗПЗП, е въздействието му върху операцията като цяло. Съгласно чл. 7, параграф 2 на Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172 степента се определя, като се вземе предвид по-специално дали неспазването има значително въздействие, или е ограничено до самото стопанство по смисъла на чл. 85, параграфи 1, 3, 5 от Регламент (ЕС) 2021/2116;

11. „стопанство“, съгласно чл. 3, т. 2) от Регламент (ЕС) 2021/2115, означава всички използвани за селскостопански дейности и управлявани от земеделски стопанин единици, които се намират на територията на страната.

12. „тежест (сериозност) на неспазването“, съгласно чл. 7, параграф 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172, се определя по-специално от значимостта на последствията от неспазването, като се вземат предвид целите на съответното изискване или съответния стандарт;

13. „умисъл“ е налице, когато земеделски стопанин съзнателно допуска и предвижда сигурно, или вероятно настъпване на противоправни последици от неспазване на изисквания и/или стандарти за ДЗЕС и съзнава, че създава условия, или предизвиква увреждане на общественото здраве, на здравето на растенията, на хуманното отношение към животните, на околната среда, или ги е увредил (т.е. съзнателно допуска или иска да причини замърсяване на водни обекти, на почвата, на

въздуха, уврежда или/и унищожава с действията си екосистеми, биоразнообразие, местообитания и др.), с което подлежи на санкциониране за деянията си по по чл. 85, параграф 5 и 6 във връзка с чл. 84 от Регламент (ЕС) 2021/2116.

Раздел III

Заинтересовани бенефициери

Чл. 6. (1) Правилата на предварителните условия в тази Методика са задължителни за изпълнение от бенефициерите, получаващи директни плащания по включените в СПРЗСР интервенции съгласно дял III, глава II от Регламент (ЕС) 2021/2115 и годишни плащания по интервенциите по чл. 70, 71 и 72 от същия регламент.

(2) По отношение на специфичните необвързани с производството директни плащания се прилагат следните разпоредби:

1. за основно подпомагане на доходите за устойчивост се прилага чл. 21 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

2. за плащания за малки земеделски стопани се прилага чл. 28 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

3. по отношение на допълнителното преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост се прилага чл. 29 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

4. за допълнително подпомагане на доходите за млади земеделски стопани се прилага чл. 30 на Регламент (ЕС) 2021/2115;

5. при прилагане на схеми за климата, околната среда и хуманното отношение към животните се прилага чл. 31 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

(3) По отношение на обвързаните с производството директни плащания се прилагат следните правни основания от Регламент (ЕС) 2021/2115:

1. за обвързано с производството подпомагане на доходите се прилага чл. 32 от Регламента;

2. за специално плащане за културата памук се прилага чл. 36 от Регламента.

(4) За интервенциите в областта на развитието на селските райони се прилагат следните правни основания:

1. за задължения в областта на околната среда и климата и други задължения в областта на управлението се прилага чл. 70 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

2. за природни или други специфични за района ограничения се прилага чл. 71 от Регламент (ЕС) 2021/2115;

3. за специфични за района неблагоприятни аспекти, произтичащи от някои задължителни изисквания се прилага чл. 72 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

(5) Земеделските стопани с максимален размер на стопанствата, който не надвишава 10 ха земеделска площ, декларирана в съответствие с чл. 69, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116, се освобождават от проверки за спазване на предварителните условия и от санкциите посочени в параграфи 1, 2 и 3 от чл. 84 и 85 от същия регламент.

Раздел IV

Прилагане на националните стандарти за добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС)

Чл. 7. Стандартите за добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС) са утвърдени със заповед на министъра на земеделието и храните на основание чл. 55, ал. 1 от ЗПЗП.

Чл. 8. (1) Стандарт за ДЗЕС 1 „Поддържане на съотношението на постоянно затревените площи (ПЗП) към земеделската площ на национално ниво и на ниво стопанство“ определя, че съотношението на постоянно затревените площи спрямо общата земеделска площ, декларирана от земеделските стопани през съответната година, не трябва да намалява с повече от 5% спрямо референтното съотношение между постоянно затревени площи и обща земеделска площ от 13,17%, определено през 2018 г.

(2) Съотношението на постоянно затревените площи се определя всяка година въз основа на площите, декларирани за същата година от бенефициентите, получаващи директни плащания съгласно дял III, глава II от Регламент (ЕС) 2021/2115, или годишни плащания съгласно членове 70, 71 и 72 от същия регламент в съответствие с чл. 67, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета. Съотношението се определя от компетентната дирекция в Министерството на земеделието и храните за прилагане на ОСП в областта на растениевъдството въз основа на данните за декларираните площи, получени от Държавен фонд „Земеделие“.

(3) При спад на съотношението с повече от 5% през съответната година, земеделските стопани, на ниво стопанство, които са преобразували постоянно затревени площи и са допринесли за намалението на съотношението през съответната година се задължават обратно да възстановят в постоянно затревени площи (ПЗП) разораните през съответната година ПЗП.

(4) За целите на този стандарт:

1. „постоянно затревена площ“ („постоянно затревена площ и постоянно пасище“) е „земя, използвана за отглеждане на трева или други тревни фуражни култури по естествен начин (самозасяване) или чрез култивиране (засяване), която не е била

включена в сеитбооборота на стопанството в продължение на 5 или повече години, и може да се използва за пасище или да се коси, с изключение на земите, оставени под угар; тя може да включва други видове, като храсти или дървета, при условие че преобладават тревите и другите тревни фуражи; трева и други тревисти фуражни култури са всички тревисти растения, които се срещат традиционно, растат на естествените пасища и ливади или обикновено са включени в смесите от семена, предназначени за засяване на пасища или ливади, независимо дали се използват или не се използват за паша на животните; включват набор от земеделски системи, при които се отглеждат многогодишни дървесни или храстовидни видове, които са свързани с обработваемата земя или постоянно затревени площи с възможно присъствие на животни върху същата повърхност, с цел да се подобри устойчивото използване на земята, върху която се извършват селскостопанските дейности, с възможност за разнообразяване на производството на стопанството; в случай че има дървета, максималният брой дървета на хектар не надвишава 100; площите, заети с дървета, не трябва да се изваждат.“, съгласно § 1, т. 22 от допълнителните разпоредби на ЗПЗП във връзка с чл. 4, параграф 3, буква в) от Регламент ЕС 2021/2115, и е била декларирана като такава през 2018 г.

2. „обща земеделска площ“ означава земеделската площ, която е декларирана през 2018 г. в съответствие с чл. 72, параграф 1, първа алинея, буква а) от Регламент (ЕС) № 1306/2013 от земеделски стопани, получаващи директни плащания и е установена съгласно чл. 2, параграф 1, втора алинея, т. 23 от Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014.

Чл. 9. (1) Стандарт за ДЗЕС 2 „Опазване на влажни зони и торфища“ определя, че в границите на влажните зони и торфищата, при всички видове земеделски площи се забраняват:

1. всички дълбоки почвени обработки, свързани с обръщане на почвения хоризонт (дълбока оран – 20 – 35 см или плитка оран 10 – 20 см), дълбоко разрохкване (60 – 80 см);
2. пресушаването и дренирането;
3. преобразуването и разораването на постоянно затревените площи;
4. изгарянето на растителността;
5. използването на минерални и органични азотсъдържащи торове и продукти за растителна защита.

(2) Териториалният обхват на влажните зони в Република България с международно значение се определя от Министерството на околната среда и водите (МОСВ).

Чл. 10. (1) Стандарт за ДЗЕС 3 „Забрана за изгаряне на стърнища“ определя забрана за изгарянето на стърнища-от зърнено-житни култури.

(2) Забранява се изгарянето на стърнищата съгласно чл. 6, ал. 1, т. 2 от Закона за опазване на земеделските земи.

(3) За целите на този стандарт „стърнище“ са след жътвените растителни остатъци от зимни и/или пролетни зърнено-житни култури със слята повърхност (пшеница и спелта, ръж, тритикале, овес, ечемик, ориз, лимец), оставени на земната повърхност.

Чл. 11. (1) Стандарт за ДЗЕС 4 „Изграждане (поддържане) на буферни ивици по протежението на водните течения“ определя забрана за използването на минерални и органични торове, както и на продукти за растителна защита в буферни ивици.

(2) Стандартът е приложим за изпълнение, когато земеделска площ от стопанството (обработваема земя, трайно насаждение или постоянно затревена площ) граничи с повърхностен воден обект (реки, потоци, канали, езера, язовири, море), в това число и главните канали към оризовите клетки.

(3) Водни течения са повърхностни водни тела, включващи отделни и значителни елементи от следните повърхностни води: езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал (включително напоителни и отводнителни канали), преходни води или разширение на крайбрежни води.

(4) Буферните ивици по протежение на повърхностните водни обекти (течения) с ширина минимум 5 метра от водния обект и в която е забранено прилагане на минерални и/или органични азотсъдържащи торове и/или третиране с продукти за растителна защита (ПРЗ), трябва да имат растителна покривка или остатъци от нея през цялата година, съставена от тревисти, храстовидни или дървесни видове.

(5) За отправна точка при измерване на буферната ивица служи отрезът на брега, който реката прави при пълноводие, или брега на водния обект. При наличие на естествена или изкуствено създадена тревна или залесена ивица с дървесна или храстовидна растителност, тя се счита за част от останената буферна ивица.

(6) При наклон на парцела от 5 % до 10 % включително, затревяването на буферната ивица се отнася за 5-те метра от водния обект, а в останалите 5 м площта може да се обработва и засява, но не може да се тори с минерални и/или органични азотсъдържащи торове и пръска с ПРЗ – общо 10 м. При площи с наклон над 10 % затревяването на буферната ивица се отнася за 5-те метра от водния обект, а в останалите 45 м площта може да се обработва и засява, но не може да се тори и пръска с ПРЗ – общо със затревената буферна ивица да не се тори и пръска – 50 м.

(7) Буферните ивици при оризовите клетки по протежение на главните напоителни и отводнителни канали са с минимална ширина – 2 метра.

Чл. 12. (1) Стандарт за ДЗЕС 5 „Управление на обработката на земята или подходящи техники за култивиране за намаляване на риска от деградация на почвите като се отчита наклона на склона“ е приложим за изпълнение, когато обработваеми площи или площи с трайни насаждения от стопанството са с наклони над 10 %.

(2) Оризовите клетки (оризища) са изключени от изискванията на стандарта. Технологиите за отглеждане на ориз изисква липса на наклон на терена, малки парцели, най-често с размер от 1 до 10 ха и изградена инфраструктура – оризови клетки и канали.

(3) Трайни насаждения, различни от овощни видове и лозя, оранжерийни площи, разсадници, дървесни култури с кратък цикъл на ротация, са изключени от изискванията на стандарта.

Чл. 13. (1) Стандарт за ДЗЕС 6 „Поддържане на минимална почвена покривка през периоди, които са най-чувствителни“ се прилага през чувствителен период от годината, през който почвата не е покрита с растителна покривка и съществува опасност от настъпване на деструктивни процеси (различни видове ерозия и повърхностно разпрашаване вследствие на екстремно засушаване).

(2) Чувствителният период за територията на страната е от 01 юни до 30 септември.

(3) За да се изпълни стандарта трябва да е осигурена на минимум 80 % от обработваемата земя на стопанството минимална растителна (почвена) покривка в периода от 01 юни до 30 септември с цел предпазване на почвата от деградация.

(4) При обработваемите земи минимална почвена покривка може да се осигури чрез прилагане на следните практики:

1. налична основна култура; или
2. налична втора или междинна/покривна култура; или
3. оставяне на растителни остатъци, включително стърнища и/или самозасети площи; или
4. мулчиране.

(5) При изпълнението на стандарта се дава възможност да бъде осигурена последваща култура в рамките на:

1. две седмици след премахването на предходната растителна покривка;
2. три седмици след премахването на предходната растителна покривка само за площите с последваща култура рапица.

(6) Оризовите клетки (оризища), оранжерийните площи, разсадниците и дървестните култури с кратък цикъл на ротация са изключения от изискванията на стандарта.

(7) При трайните насаждения (овощни видове и лозя), осигуряването на минимална почвена (растителна) покривка се постига чрез:

1. затревяване на междуредията и/или
2. засяване на покривни култури в междуредията и/или
3. мулчиране.

Чл. 14. (1) Стандарт за ДЗЕС 7 - Сеитбооборот (ротация) на културите върху обработваема земя, с изключение на култури, отглеждани под вода или диверсификация на културите се изпълнява чрез прилагане на ротация, или чрез диверсификация на културите.

(2) При избор на ротация се прилагат следните правила:

1. на обработваема земя с площ над 10 ха, земеделският стопанин осигурява ежегодно смяна на отглежданата култура (ротация) на ниво земеделски парцел върху минимум 35% от обработваемата земя в стопанството си;

2. втората култура се счита за ротация, ако е засята/засадена след прибирането на основната култура и е налична на парцела до подготовката на почвата за сеитба на следващата основна култура;

3. при избор на изпълнението на настоящия стандарт чрез ротация, земеделският стопанин след третата година е длъжен да гарантира, че всички земеделски парцели от обработваемата земя от стопанството са били обект на ротация по отношение на основната култура, отглеждана през референтната 2023 година;

(3) На обработваема земя с площ над 10 ха земеделският стопанин осигурява ежегодно разнообразяване на културите чрез диверсификация при спазване на следните правила:

1. при стопанства, в които размерът на обработваемата земя е над 10 и до 30 хектара включително, диверсификацията на културите се състои в засяване на обработваемата земя в стопанството с поне две различни култури; основната култура не може да превишава 75 % от обработваемата земя;

2. при стопанства, в които размерът на обработваемата земя е повече от 30 хектара, диверсификацията на културите се състои в засяване на обработваемата земя в стопанството с поне три различни култури; основната култура не може да заема повече от 75 % от обработваемата земя, а двете основни култури не могат да обхващат заедно повече от 95 % от обработваемата земя.

(4) Изискванията за ротация не се отнасят за площи, заети с оризови клетки, многогодишни култури, треви и други тревни фуражи и земя оставена под угар.

(5) Изискванията, посочени в ал. 2 и 3 не се прилагат и в следните случаи:

1. стопанства, в които повече от 75 % от обработваемата земя се използва за производство на треви или други тревни фуражи, представлява земя, оставена под угар, засята е с бобови култури или съчетава тези употреби;

2. стопанства, в които повече от 75 % от отговарящата на условията за подпомагане земеделска площ е постоянно затревена площ, използва се за производството на треви или други тревни фуражи или за производството на култури под вода (оризища) през значителна част от годината или от цикъла за отглеждане на културите, или съчетава тези употреби; или

3. с площ на обработваемата земя до 10 хектара включително;

4. за земеделските площи, сертифицирани за биологично растениевъдство в съответствие с Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 14.6.2018 г.) се счита, че отговарят на настоящия стандарт за ДЗЕС.

(6) Основна култура за целите на ДЗЕС 7 при изпълнението на ротация или диверсификация се счита културата, която земеделският стопанин е декларирал като основна в заявлението за подпомагане за съответната стопанска година.

(7) Всички основни култури или ясно различими растителни остатъци от тях следва да са налични в периода 15 май – 15 юли в годината на кандидатстване.

(8) Земеделският стопанин може да отглежда повече от една основна култура през годината на заявяване.

(9) За целите на диверсификацията, култура означава едно от следните:

1. култура от който и да е от различните родове, определени в ботаническата класификация на културите;

2. култура от който и да е от видовете при Brassicaceae, Solanaceae и Cucurbitaceae;

3. оставена под угар земя;

4. треви или други тревни фуражи.

(10) За целите на изчисляване на дяловете на различните култури при диверсификация:

1. площта, заета от дадена култура, може да включва особености на ландшафта, подлежащи на задължението за запазване съгласно стандарт ДЗЕС 8;

2. всеки хектар в рамките на цялата обработваема земя в дадено стопанство се отчита само веднъж в една референтна година.

(11) На площи със смесени култури, където културите се отглеждат в отделни редове, културите се броят като различни култури, когато заемат най-малко 25 % от тази площ. Площта, заета от различните култури, се изчислява, като площта, заета от смесените култури, се раздели на броя на културите, които заемат най-малко 25 % от тази площ, независимо от действителния дял на съответната култура на тази площ.

(12) При площи, на които смесените култури представляват основна култура, която се подсява с втора култура, площта се счита за заета само от основната култура.

(13) Площи, заети от култури в смес от семена, се считат за заети от една-единствена култура, независимо от включените в сместа отделни култури и при условие че тези видове не се използват, като култура от група „Триви и тревни фуражи”.

(14) Площи, върху които различните култури се отглеждат една до друга, като всяка култура обхваща площ, която е по-малка от определения минимален размер от 0,1 ха, могат да бъдат разглеждани като покрити с една-единствена култура (културата с най-голяма площ)“.

(15) Площи заети от видовете от група „Триви и тревни фуражи”, бобови култури или оставени под угар площи не се отчитат като смесени култури.

Чл. 15. (1) Стандарт за ДЗЕС 8: „Запазване на непроизводствени обекти и площи за подобряване на биологичното разнообразие в земеделското стопанство“ задължава стопанствата да:

1. запазват съществуващите особености на ландшафта (отделни дървета, синори, живи плетове и редици дървета, дървета в група) и тераси;

2. запазват съществуващите живи плетове и дървета, които не се отрязват по време на размножителния период и периода на отглеждане на малките при птиците (от 1 март до 31 юли);

3. запазват и поддържат съществуващите постоянно затревени площи от нежелана растителност – орлова папрат (*Pteridium aquilinum*), чемерика (*Veratrum spp.*), айлант (*Ailanthus altissima*) и аморфа (*Amorpha fruticosa*).

(2) Особеностите на ландшафта, определени за запазване са:

1. отделни дървета с корона с диаметър, не по-малък от 4 м;

2. синори (полски граници) с широчина между 1 и 15 м, върху които не се произвежда земеделска продукция;

3. живи плетове и редици дървета с широчина между 1 и 15 м;

4. дървета в група с максимална площ до 0,3 ха;

5. тераси.

Чл. 16. (1) Стандарт за ДЗЕС 9 Забрана за преобразуване или разораване на постоянно затревените площи, определени като екологично чувствителни в зоните на НАТУРА 2000 изисква земеделските стопани да не преобразуват и/или разорават постоянно затревените площи, които са екологично чувствителни – разположени в зоните „Натура 2000“.

(2) Екологично чувствителни постоянно затревени площи са всички постоянно затревени площи, намиращи се в защитени зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Списъкът на тези защитени зони е обнародван в „Държавен вестник“ по реда на чл. 10, ал. 4 от ЗБР.

(3) Когато земеделският стопанин е разорал или преобразувал постоянно затревена площ, включена в слой „Екологично чувствителни постоянно затревени площи“, е задължен обратно да преобразува площта в постоянно затревена площ.

(4) Датата, до която земеделският стопанин следва да е възстановил преобразуваната площ, не може да е по-късна от датата на подаване на единното заявление за следващата година.

(5) За целите на настоящия стандарт:

1. „разораване“ е превръщане на постоянно затревена площ в обработваема земя (ОЗ);
2. „преобразуване“ е превръщане на постоянно затревена площ в трайно насаждение (ТН), или в земя с неземеделско предназначение.

Раздел V

Прилагане на законоустановените изисквания за управление (ЗИУ)

Чл. 17. (1) Насоки към земеделските стопани за прилагане на законоустановените изисквания за управление (ЗИУ) в Република България се съдържат в утвърдено със заповед на министъра на земеделието и храните Ръководство по чл. 55 ал. 2 от ЗПЗП.

(2) Неизпълнението на изисквания от ЗИУ, както са определени в приложение № 1 на настоящата Методика, ще доведе до намаляване на плащанията към земеделските стопани съгласно Раздел VII.

(3) Приложение № 1 на настоящата Методика съдържа показатели за оценка на неспазването по тежест, степен и продължителност при установено неизпълнение на относимите изисквания.

(4) Приложение № 2 определя процентното съотношение на санкциите за намаляване на плащанията при установено неизпълнение на изискванията, попадащи в тематичния обхват на ЗИУ след прилагане на показателите по приложение № 1.

Раздел VI

Система за контрол

Чл. 18. (1) Системата за контрол по отношение на предварителните условия се прилага съгласно правилата в чл. 73 – чл. 81 от Наредба № 3 от 2023 г.

(2) Системата за контрол се прилага при спазване на принципите на пропорционалност, в съответствие с принципа на прозрачност, като ще осигури дисциплиниращ и възпиращ ефект.

(3) На системата за контрол се извършва ежегоден преглед в контекста на постигнатите резултати в съответствие с чл. 83, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2021/2116.

Чл. 19. Контролът на предварителните условия се осъществява от компетентните контролни органи, определени в чл. 73, ал. 2 и 3 от Наредба № 3 от 2023 г.

Чл. 20. (1) За всеки стандарт или изискване компетентният контролен орган дава оценка на значимостта на неспазването въз основа на критериите „тежест“ (сериозност), „степен“ (обхват) и „продължителност“ в съответствие с показателите по приложение № 1, която да се вземе предвид при налагане на пропорционални санкции съгласно приложение № 2.

(2) Повтаряемостта и наличието на умишъл при установено неспазване се оценяват съгласно чл. 25 и чл. 26, като при такива случаи административните санкции се кумулират съгласно чл. 27 и могат да доведат и до отказ от плащане.

Чл. 21. (1) При прилагането на ДЗЕС 5, ДЗЕС 6, ДЗЕС 7 или ДЗЕС 9 се допускат временни дерогации от изисквания като срокове и периоди, определени в тези стандарти, в случай на метеорологични условия, които не позволяват на земеделските стопани и другите бенефициери да изпълнят тези изисквания през дадена година.

(2) Обхватът на тези временни дерогации е ограничен само до земеделските стопани и другите бенефициери и до районите, които са засегнати от екстремни метеорологични условия.

(3) Редът и начинът за определяне и прилагане на дерогациите по ал. 1 се уреждат със заповед на министъра на земеделието и храните, която съдържа минимум следните елементи за временно освобождаване:

1. засегнат стандарт и/или изискване за ДЗЕС;
2. причини;

3. териториален обхват;
4. продължителност.

Раздел VII

Система за административни санкции

Чл. 22. (1) Санкции се прилагат само когато неспазването е резултат от действие или бездействие, за което бенефициентът е пряко отговорен, и в случай че са изпълнени едното или двете условия:

1. неспазването е свързано със селскостопанската дейност на бенефициента;
2. неспазването засяга стопанството по смисъла на чл. 3, т. 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115, или други площи, управлявани от него на територията на страната.

(2) Прилагането на административна санкция не оказва влияние върху законосъобразността и редовността на разходите, по отношение на които тя се прилага.

Чл. 23. (1) Административните санкции, се прилагат посредством намаляване или изключване на целия размер на плащанията, изброени в чл. 83, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116, които са отпуснати или предстои да бъдат отпуснати на съответния бенефициер във връзка със заявленията за подпомагане, които бенефициерът е подал или ще подаде в хода на календарната година, в която е констатирано неспазването. Намаленията или изключванията се изчисляват въз основа на плащанията, които са отпуснати или предстои да бъдат отпуснати през календарната година, през която е настъпило неспазването.

(2) При изчисляването на намаленията и на изключванията се вземат предвид тежестта, степента, продължителността или повторемостта и наличието на умишъл при установеното неспазване. Налаганите административни санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи.

(3) Административните санкции се основават на контрола, извършван в съответствие с чл. 73 – чл. 81 от Наредба № 3 от 2023 г.

Чл. 24. (1) Съгласно чл. 85, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2116, намалението като общо правило представлява 3 % от общия размер на плащанията, посочени в чл. 85, параграф 1 от същия регламент.

(2) Когато неспазването не оказва въздействие или има само незначително въздействие върху постигането на целта на съответния стандарт или изискване, не се прилага административна санкция. Неспазване с незначително въздействие е неспазване

оценено с тежест „Много ниска“, степен „Ограничено в стопанството“ и продължителност „Естествено възобновими“, съгласно показателите за оценка на неспазването по приложение № 1.

(3) При случаи на установено неумишлено неспазване въз основа на оценката на неспазването, предоставена от компетентния контролен орган, като вземат предвид критериите, посочени в чл. 85, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕС) 2021/2116, процентната стойност, определена в чл. 85, параграф 2 от същия регламент, се намалява до 1 %.

(4) Когато се използва системата за мониторинг на площта, посочена в чл. 66, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2021/2116, за установяване на случаи на неспазване, намалението определено по ал. 5 се редуцира до 0,5 %.

(5) Когато случаите на неспазване са установени чрез системата за мониторинг на площта, намалението съгласно чл. 85, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2116 е 2 % от общия размер на плащанията, когато не се прилага намалението, описано в ал. 3.

(6) Когато неспазването има сериозни последици за постигането на целта на съответния стандарт или изискване или ако представлява пряка опасност за общественото здраве или за здравето на животните, въз основа на оценката на неспазването, предоставена от компетентния контролен орган, като са взети предвид критериите, посочени в чл. 85, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕС) 2021/2116, процентната стойност, посочена в чл. 85, параграф 2 от същия регламент, се увеличава до 10 %.

Чл. 25. (1) Когато едно и също неспазване продължава или се повтори веднъж в рамките на три последователни календарни години, процентното намаление е 10 % от общата сума на плащанията, посочени в чл. 85, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116, когато бенефициерът е бил информиран за предишното установено неспазване. Следващи случаи на същото неспазване в рамките на три последователни календарни години без основателна причина от страна на бенефициера се считат за случаи на умишлено неспазване и се налага намаление от 15 %.

(2) За целите на определянето на повторемостта на неспазването се вземат предвид случаите на неспазване на правилата за кръстосано съответствие, определени в съответствие с Делегиран регламент (ЕС) № 640/2014. Съответствието между правилата за кръстосано съответствие и правилата за предварителна условност са посочени в приложение № 1.

(3) Когато установено неспазване не оказва въздействие или има само незначително въздействие върху постигането на целта на съответния стандарт или

изискване и не е наложена административна санкция в съответствие с чл. 85, параграф 3, първа алинея от Регламент (ЕС) 2021/2116, неспазването не се взема предвид за целите на определянето на повторемостта или на продължаването на неспазването.

Чл. 26. (1) Процентното намаление за установено умишлено неспазване е най-малко 15% от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116. Въз основа на оценката на неспазването, предоставена от компетентния контролен орган, като вземе предвид критериите, посочени в чл. 85, параграф 1, втора алинея от същия регламент, разплащателната агенция може да реши да увеличи тази процентна стойност до 100 %.

Чл. 27. (1) Когато установено неспазване на стандарт представлява и неспазване на изискване, то се счита за едно-единствено неспазване. За целите на изчисляването на намаленията неспазването се счита за част от областта на прилагане на предварителните условия за изискването.

(2) Когато се установи неспазване на една и съща разпоредба в стандарт и в изискване в нитратно уязвима зона, се налага по-голямата санкция на неспазвания стандарт или изискване.

(3) Когато през една и съща календарна година е настъпило повече от едно установено неумишлено неспазване, което не е с незначително въздействие и се повтаря, процедурата за определяне на намалението се прилага поотделно за всяко неспазване и получените процентни стойности се сумират. Общото намаление обаче не може да надвишава:

1. 5 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116, когато нито един от случаите на неспазване няма сериозни последици за постигането на целта на съответния стандарт или изискване или представлява пряк риск за общественото здраве или за здравето на животните; или

2. 10 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116, когато поне един от случаите на неспазване има сериозни последици за постигането на целта на съответния стандарт или изискване или представлява пряк риск за общественото здраве или за здравето на животните.

(4) Когато през една и съща календарна година е настъпило повече от едно установено повтарящо се неумишлено неспазване, процедурата за определяне на намалението се прилага поотделно за всяко неспазване и получените процентни

стойности на намаленията се сумират. Стойността на намалението обаче не може да надвишава 20 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116.

(5) Когато през една и съща календарна година е настъпило повече от едно установено умишлено неспазване, процедурата за определяне на намалението се прилага поотделно за всяко неспазване и получените процентни стойности на намаленията се сумират. Стойността на намалението обаче не може да надвишава 100 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116.

(6) Когато през една и съща календарна година са настъпили няколко случая на неумишлено, повтарящо се и умишлено неспазване, получените процентни стойности на намаленията се сумират като, когато е приложимо, това се извършва след прилагането на ал. 3, 4 и 5. Стойността на намалението обаче не може да надвишава 100 % от общата сума на плащанията и подкрепата, посочени в чл. 83, параграф 1, букви а), б) и в) от Регламент (ЕС) 2021/2116.

(7) Въз основа на оценката за умишлено неспазване на критериите на чл. 85, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116, се прилагат чл. 10 и 11 от Делегиран регламент (ЕС) 2022/1172.

Заключителни разпоредби

§ 1. Тази Методика е утвърдена на основание чл. 55, ал. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП).

§ 2. Стандарт ДЗЕС 2 се прилага от 2025 г. съгласно Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г.

Правила относно предварителните условия

ЗИУ: законоустановено изискване за управление

ДЗЕС: стандарт за добро земеделско и екологично състояние

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
Климат и околна среда	Изменение на климата (смекчаване на изменението и адаптация)	ДЗЕС 1 – Поддържане на съотношението на постоянно затревените площи към земеделската площ на национално ниво и на стопанство	ДЗЕС 1. Съотношението на постоянно затревените площи спрямо общата земеделска площ, декларирана от земеделските стопани през съответната година, не трябва да намалява с повече от 5 % спрямо референтното съотношение от 13,17%, определено през 2018 г. Съотношението се поддържа ежегодно на национално ниво. При спад на съотношението с повече от 5% през съответната година, земеделските стопани на ниво стопанство, които са преобразували постоянно затревени площи и са допринесли за намалението на съотношението през съответната година спрямо предходната, се задължават да възстановят разораните през съответната година постоянно затревени площи.	Установено неспазване на задължението за възстановяване върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от разораните постоянно затревени площи; Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от разораните постоянно затревени площи; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от разораните постоянно затревени площи; Висока – над 2 ха от разораните постоянно затревени площи.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				Установено неспазване на забраните върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата; Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата;	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			- използването на минерални и органични азотсъдържащи торове и продукти за растителна защита. ДЗЕС 3. Забранява се изгарянето на стърнищата	Висока – над 2 ха от земеделските площи в границите на влажните зони и торфищата. Много ниска – установено изгаряне на стърнища от зърнено-житни култури до 0,2 ха включително; Ниска – установено изгаряне на стърнища от зърнено-житни култури над 0,2 ха до 1 ха включително; Средна – установено изгаряне на стърнища от зърнено-житни култури над 1 ха до 5 ха включително; Висока – установено изгаряне на стърнища от зърнено-житни култури над 5 ха.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
		ДЗЕС 3 – Забрана за изгаряне на стърнища от зърнено-житни култури				
		ЗИУ 1 – Действия в областта на политиката за водите (Директива 2000/60/ЕО) (ново от 2023 г.)	ЗИУ 1.1. Изискване при използване на вода за напояване земеделският стопанин да притежава разрешително за водоземане по чл. 44, ал. 1 от Закона за водите, или договор с „Напоителни системи“ ЕАД. ЗИУ 1.2. Забрана за използването на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ, издадено от БАБХ.	Средна – установено използване на вода за напояване над разрешените количества в разрешителното за водоземане; Висока – земеделският стопанин не притежава документи за право на водоземане Установено използване на утайки върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Висока – над 2 ха от земеделските площи в стопанството.	Разпространява се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 1.3. Забрана за внасяне в земеделските земи на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци чрез употребата им в земеделието, когато има разрешение от БАБХ, върху: а) ливади, пасища или площи, засети с фуражни култури, ако се използват за паша или фуражите се	Ниска – г) крайбрежни заливаеми ивици, речни русла и защитни диги; Средна – а) Висока – б) и/или в) и/или д)	Ограничено в стопанството – при а), б), в) Разпространява се извън	Естествено възобновими – при а), б), в) Да се коригира – при г) и д)

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			прибират в срок, по-кратък от 45 дни след употребата на утайките; б) почви, върху които се отглеждат плодове и зеленчуци, с изключение на овощни дървета и лозя; в) почви, предназначени за отглеждане на овощни, зеленчукови и други култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово състояние, за период 10 месеца преди и по време на събиране на реколтата; г) крайбрежни заливаеми ивици, речни русла и защитни диги; д) пояс I и пояс II на санитарно-охранителни зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.		стопанството – при г), д)	
			ЗИУ 1.4. Забрана за пряко и непряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води. Пряко отвеждане на опасни или вредни вещества в подземните води е налице когато веществата под форма на течност постъпват/се вливат в подземните води без филтрация през почвата или скалите. Обикновено за целта се използват съоръжения – тръбопроводи и кладенци, наречени попивни, инжекционни и т.н., служещи да извършат прякото отвеждане. Непряко отвеждане на замърсители в подземните води е налице когато постъпването на веществата става след филтрация през почвата и скалите, при директното им съхранение върху почвата.	Ниска – установено ограничено непряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води – проникване под повърхността на почвата до 10 см; Средна – установено ограничено непряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води – проникване под повърхността на почвата над 10 см; Висока – установено пряко отвеждане на вещества и материали съдържащи фосфати (минерални торове, пепел и др.) в подземните води.	Ограничено в стопанството – при тежест „Ниска“ и „Средна“ Разпространява се извън стопанството – при тежест „Висока“	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.1. Забрана за внасяне на азотсъдържащи торове (органични и минерални/неорганични) при полски култури, трайни култури, овощни насаждения, ливади и постоянни пасища, в периодите:	Установено внасяне на азотсъдържащи торове (органични и/или минерални) върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона;	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
		ЗИУ 2 – Опазване на водите от замърсяване с нитрати от				

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
	селско-стопански източници (Директива 91/676/ЕИО) (предишно ЗИУ 1)		1) от 1 ноември до 20 февруари за Южна България (общини и части от тях, определени като нитратно уязвими зони и попадащи в областите: Благоевград, Бургас, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Стара Загора, Хасково, Ямбол). 2) от 1 ноември до 25 февруари за Северна България (общини и части от тях, определени като нитратно уязвими зони и попадащи в областите: Варна, Враца, Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Ловеч, Монтана, Плевен, Разград, Русе, Силистра, Търговище, Шумен). 3) при площи с едногодишни култури, засети през есента (есенници) – от 1 ноември до 5 февруари; 4) при свободни площи, подготвени за засяване и засаждане на земеделски култури – от 1 ноември до 25 февруари; 5) при създаване на нови овощни насаждения – от 15 ноември до 25 февруари.	Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона.		
				Установено неспазване на изискването върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 2.3. Забрана за внасяне на пресен оборски тор, като: • твърдият оборски тор да се съхранява при обикновени условия най-малко 6 месеца преди внасянето му в почвата; • течният оборски тор да се внася в почвата след четири (4) месечно съхранение; • след производството на биогаз, вторичният продукт от оборския тор (органична маса; ферментационен продукт), може да се внася в почвата без срокове за съхранение	Установено неспазване на забраната върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона.	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
				Установено неспазване на изискването върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				ЗИУ 2.4. Изискване органичните торове да се заорават в почвата в деня на разпръскването им върху почвената повърхност, с подходяща почвообработваща техника, с изключение на постоянно затревените площи.		

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 2.5. Изискване разпръскването на минерални торове с леки въздухоплавателни средства да се извършва при тихо време, като се поставят наземни ориентирни. ЗИУ 2.6. Изискване при всички култури, ливади и постоянни пасища количеството внесени азотни съединения от органичен и минерален тор през годината да не надвишава 17 кг азот на декар.	Ниска – извършено разпръскване на минерални торове без да са поставени наземни ориентирни;	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
				Средна – извършено разпръскване на минерални торове при ветровито време.		
				Установено неспазване на изискването върху площ:		
				Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона;		
				Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона;	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
				Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона;		
			ЗИУ 2.7. Изискване при внасяне на повече от 12 кг активно вещество азот от минерален тор на декар, торовата норма да се разделя на две – до 1/3 от нормата да се внася предсеитбено или преди засаждането, а разликата от нормата да се оставя за подхранване. Всяка част от внесената азотна норма на активното вещество не трябва да надвишава 12 кг на декар. ЗИУ 2.8. Забрана за използване на азотсъдържащи торове край повърхностни водни обекти (реки, вкл. р. Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.):	Висока – над 2 ха от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона.		
				Ниска – установена внесена част от торова норма, с количество азот от минерален тор надвишаващо 12 кг/дка.	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
				Средна – установено еднократно внасяне на торовата норма;		
				Средна – установено използване на азотсъдържащи торове на разстояние по-малко от 5 м, 10 м и 50 м.	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			- на равнинни терени, на разстояние по-малко от 5 метра; - на равнинни терени, при торене с течна фракция на оборски тор, на разстояние по-малко от 10 метра; - на разстояние по-малко от 10 метра на терени с наклон до 6° (10 %); - на разстояние по-малко от 50 метра на площи с наклон по-голям от 6° (10 %); Забраната за торене на площи с наклон по-голям от 6° (10 %), не се прилага само при рекултивация на нарушени терени и подобряване на слабопродуктивни земи, съгласно Наредба № 26 от 1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт.			
			ЗИУ 2.9. Изискване на почви с лек механичен състав (песчливи почви), азотната норма да се внася на две или три части, като активното вещество на частите от нормата не трябва да надвишава 12 кг на декар.	Ниска – установена внесена част от азотната норма с количество на активното вещество надвишаващо 12 кг/дка; Средна – установено еднократно внасяне на торовата норма;	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.10. Забрана за торене с азотсъдържащи торове: - на замръзвала почва, както и на почва изцяло или отчасти покрита със снежна покривка; - по време на валежи и след това, докато почвата е преовлажнена; - на естествено преовлажнени или наводнени почви (с изключение на оризища).	Установено неспазване на забраната върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона;	Разпростира се извън стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 2.11. Забрана за замърсяване на околната среда при товарене, транспорт и употреба на органични и минерални (неорганични) торове.	Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона;		
				Висока – над 2 ха от земеделските площи попадащи в нитратно уязвима зона.		
				Ниска – установено замърсяване на околната среда при товарене и/или употреба на органични и минерални (неорганични) торове;	Ограничено в стопанството - при тежест "Ниска"	
				Средна – установено замърсяване на околната среда при транспорт на органични и минерални (неорганични) торове.	Разпространява се извън стопанството - при тежест "Средна"	Да се коригира
			ЗИУ 2.12. Изискване при наклонени терени торовата норма да се разделя на две – до 1/3 от нормата да се внася предсеитбено или преди засаждането, а останалото количество да се оставя за подхранване по време на вегетацията на културите.	Средна – установено еднократно внасяне на торовата норма при наклонени терени.	Разпространява се извън стопанството	Естествено възобновими
				Установено неспазване на забраната върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи с наклон по-голям от 12° попадащи в нитратно уязвима зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи с наклон по-голям от 12° попадащи в нитратно уязвима зона;	Разпространява се извън стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 2.14. Изискване стопанството да разполага със съоръжение за съхранение на произведения оборски тор в съответствие с вида и броя на отглежданите животни, както следва: 1. Торова площадка с непропусклива основа и непозволяваща изтичане на течната фракция, при наличие на: - 1 или 2 условни животински единици; - от 3 до 5 условни животински единици, когато се ползва земя, върху която да се оползотвори тора; - сключен договор с преработвателно предприятие за извозване на оборския тор (твърд и течен), при недостатъчен капацитет. 2. Отделни съоръжения за съхранение на различните фракции оборски тор (твърд и течен) при наличие на повече от 5 условни животински единици и прилагане на технологии, свързани с разделяне на оборския тор на фракции, когато се ползва земя, върху която да се оползотвори тора и/или има сключен договор с друго лице за оползотворяване на оборския тор.	Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи с наклон по-голям от 12° попадащи в нитратно уязвима зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи с наклон по-голям от 12° попадащи в нитратно уязвима зона. Ниска – от 1 до 2 условни животински единици; Средна – от 3 до 5 условни животински единици; Висока – над 5 условни животински единици.		
					Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Показатели за оценка на неспазването		
			Изисквания и стандарти	Тежест	Степен
			3. Съоръжения без прилагане на технологии за разделяне на течния оборски тор на фракции в стопанства, отглеждани повече от 5 условни животински единици.		
			4. Когато в стопанството има само регистрирани животновъдни обекти тип пасище по смисъла на Наредба 44/20.04.2006 г. изискването е неприложимо.		
			ЗИУ 2.15. Изискване съоръженията за съхранение на твърд и течен оборски тор да бъде с водонепропускливо дъно и стени и капацитет (съгласно Таблица 7 "Определяне на капацитета на съоръженията за съхранение на оборски тор" от Програмата от мерки за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони за периода 2024 – 2027 г.) в съответствие с броя на отглежданите животни, вида им, технологията на отглеждане, продължителността на периода на съхраняване (в зависимост от начина на отглеждане на животните – пасищно или оборно) и количеството на използвания постельчен материал.	Средна - установено неизпълнение на изискванията при съхранение на твърд и течен оборски тор.	Разпространява се извън стопанството
			ЗИУ 2.16. Забрана за съхранение на оборски тор на полето, директно върху почвената повърхност.	Средна - установено съхранение на оборски тор директно върху почвената повърхност.	Разпространява се извън стопанството
			ЗИУ 2.17. Забрана за изграждане на нови съоръжения за съхранение на твърд или течен оборски тор в близост до повърхностни водни обекти (реки, вкл. река Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.) на разстояние по-малко от 20 м.	Средна - установено изграждане на нови съоръжения за съхранение на твърд и/или течен оборски тор на разстояние по-малко от 20 м до водни обекти.	Ограничено в стопанството
			ЗИУ 2.18. Забрана за съхранение на торове върху терени с наклон по-голям от 10 % или 6°, на разстояние по-малко от 20 м до водни обекти.	Средна - установено съхранение на торове на терени с наклон по-голям от 10 % или 6°, на разстояние по-малко от 20 м до воден обект.	Разпространява се извън стопанството

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 2.19. Изискване отпадъчните води от силажите да се събират и съхраняват в резервоар или цистерна с водонепропускливи дъна и стени, както и наличие на водонепропускливи канали, които да позволяват отвеждането на силажните отпадъчни води.	Средна - установено неизпълнение на изискванията при съхранение на отпадъчните води от силажите.	Разпрострира се извън стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 2.20. Забрана за съхранение на силаж, получен от полуизсъхнала трева и балиран в найлонови опаковки на разстояние по-малко на 20 м от повърхностни водни обекти (реки, вкл. река Дунав, потоци, канали, езера, язовири, Черно море и др.).	Средна - установено съхранение на силаж, балиран в найлонови опаковки на разстояние по-малко от 20 м до воден обект	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 2.21. Изискване при съхранение на тревни фуражи без найлонови опаковки, негодният или неизползваният силаж да се изгребва, заедно със засегнатия почвен слой от 5 см и да се транспортира до подходящо място за компостиране /съхраняване, като ограничен тор.	Средна - установено неизпълнение на изискванията при съхранение на тревни фуражи	Разпрострира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 2.22. Изискване минералните (неорганичните) торове да се съхраняват в специализирани складови помещения, изградени и оборудвани съгласно инструкциите за противопожарна безопасност. При липса на специална складова база, минералните торове се допускат да се съхраняват под навеси или в пригодени за съхранение складови помещения, които да са с водонепропускливи покриви и подове и канавки за безопасно отвеждане на водата	Ниска - установено съхранение на минерални торове в съоръжение неотговарящо на изискванията; Средна - установено съхранение на минерални торове на открити площадки.	Разпрострира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 2.23. Изискване в специализираните складови помещения:	Много ниска – установено неспазване на 1 от изискванията;		
			А. Насипните и опакованите торове да се съхраняват разделно, като всеки вид тор да е обозначен;	Ниска - установено неспазване на 2 от изискванията;		
			Б. Нареждането на опакованите торове до стените да е на отстояние най-малко 25 см;	Средна – установено неспазване на 3 от изискванията;	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				Висока – установено неспазване на всички изисквания;		

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		ДЗЕС 4 – Изграждане (поддържане) на буферни ивици по протежението на водните течения	В. Амониите селитра да се съхранява само в опаковано състояние и да се складира на фигури с височина не повече от 10 реда;			
			Г. Насипните торове (калиеви, фосфорни) да се съхраняват на купчини под различна форма без да се смесват. ДЗЕС 4. Забранява се използването на минерални и органични торове, както и на продукти за растителна защита в буферните ивици: - с ширина минимум 5 метра на равнинни площи (до 5,0 % или до 3° включително), по протежение на повърхностни водни течения (реки, потоци, канали, езера, язовири, море), с изключение на оризовите клетки; - с ширина минимум 10 метра на равнинни площи (до 5,0 % или до 3° включително) при торене с течна фракция на оборския тор; - с ширина минимум 10 метра при торене на площи при наклонени терени (до 10,0 % или до 6° включително); - с ширина минимум 50 метра при площи с наклон над 10,0 % или над 6°); Буферните ивици да отговарят на следните критерии: Минималната ширина на буферните ивици е определена на 5 метра при равнинни терени и повече – 10 и 50 метра при наклонени терени. Буферните ивици по протежение на повърхностните водни обекти (течения) трябва да имат растителна покривка или остатъци от нея през цялата година, съставена от тревисти, храстовидни или дървесни видове, с ширина минимум 5 метра от водния обект. Буферните ивици при оризовите клетки по протежение на главните напоителни и отводнителни канали са с минимална ширина – 2 метра.	Ниска – установено унищожаване на отделни участъци от растителната покривка в буферните ивици с ширина 5 м; Средна – установено цялостно унищожаване на растителната покривка в буферните ивици с ширина 5 метра; Висока – установено използване на минерални/органични торове и/или продукти за растителна защита в буферните ивици с ширина 2 м, 5 м, 10 м и 50 м.	Ограничено в стопанството – при тежест "Ниска" и "Средна" Разпространява се извън стопанството – при тежест "Висока"	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
	Почва (опазване и качество)	ДЗЕС 5 – ДЗЕС 5 „Управление на обработката на земята или подходящи техники за култивиране за намаляване на риска от деградация на почвите като се отчита наклона на склона“	ДЗЕС 5. За ограничаване на ерозията на земеделски парцели с наклон над 10,0 % се прилага: - за всички обработваеми земи, почвообработващите операции се извършват напречно на склона или по хоризонталите на терена (контурна обработка) или една от следните почвени обработки – вертикални обработки без обръщане на слой, минимални, ивични или нулеви обработки на почвата; - за трайни насаждения, отглеждани на наклон върху застрашени от ерозия почви, обработката на почвата се извършва напречно на склона или по хоризонталите, или се извършва едно от следните противоерозионни действия: терасиране, оформяне на буферни противоерозионни ивичи. Не се извършват механизирани дейности за обработка на почвата върху наводнени или преовлажнени почви в цялото стопанство.	Установено неспазване на изискванията върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Ниска – над 0,2 ха до 1 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в стопанството; Висока – над 2 ха от земеделските площи в стопанството	Ограничено в стопанството	Да се коригира
		ДЗЕС 6 – Поддържане на минимална почвена покривка през периоди, които са най-чувствителни	ДЗЕС 6а) В периода от 01 юни до 30 септември включително в земеделското стопанство е задължително върху минимум 80% от цялата обработваема площ да се поддържа минимална почвена покривка. Поддържането на минимална почвена покривка се постига чрез: -налична основна култура, или -налична втора или междинна/покривна култура, или -оставяне на растителни остатъци, включително стърнища и/или самозасети площи ; или -мулчиране: На земеделските стопани се предоставя възможност при изпълнението на стандарта да осигурят последваща култура в рамките на: -2 седмици след премахването на предходната растителна покривка;	Много ниска – осигурена минимална почвена покривка през периода от 70 % вкл. до 80 % от обработваемата площ на стопанството; Ниска – осигурена минимална почвена покривка през периода от 55 % вкл. до 70 % от обработваемата площ на стопанството; Средна – осигурена минимална почвена покривка през периода от 40 % вкл. до 55 % от обработваемата площ на стопанството; Висока – осигурена минимална почвена покривка през периода под 40 % от обработваемата площ на стопанството.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			-3 седмици след премахването на предходната растителна покривка само за площите с последваща култура рапица. ДЗЕС 66) При трайните насаждения, за осигуряване на минимална почвена покривка върху минимум 50% от площта с трайни насаждения в стопанството, се извършва укрепване на междуредията чрез затревяване, засяване с покривни култури или мулчиране през чувствителния период (от 01 юни до 30 септември).	Много ниска – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури и/или мулчиране от 45 % вкл. до 50 % от площта на трайните насаждения в стопанството; Ниска – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури и/или мулчиране от 35 % вкл. до 45 % от площта на трайните насаждения в стопанството; Средна – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури и/или мулчиране от 25 % вкл. до 35 % от площта на трайните насаждения в стопанството; Висока – извършени дейности по укрепване на междуредията чрез затревяване и/или засяване на покривни култури и/или мулчиране под 25 %.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
		ДЗЕС 7 – Сеитбооборот (ротация) на културите върху обработваема земя, с изключение на култури, отглеждани	ДЗЕС 7а) На обработваема земя с площ над 10 ха, земеделският стопанин осигурява ежегодно смяна на отглежданата култура (ротация) на ниво земеделски парцел върху минимум 35% от обработваемата земя в стопанството си. При избор на изпълнението на настоящия стандарт чрез ротация, земеделският стопанин след третата година е длъжен да гарантира, че всички земеделски парцели от обработваемата земя от стопанството са били обект на ротация по отношение на културата,	Много ниска – осигурена ротация над 30 % до 35 %; Ниска – осигурена ротация над 20 % до 30 % включително; Средна – осигурена ротация над 10 % до 20 % включително; Висока – осигурена ротация под 10 % включително.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
	под вода или диверсификация на културите		отгледана през референтната 2023 година на ниво парцел. ДЗЕС 76) На обработваема земя с площ над 10 ха, земеделският стопанин осигурява ежегодно разнообразяване на културите чрез диверсификация. 1) При стопанства, в които размерът на обработваемата земя е над 10 и до 30 хектара включително, диверсификацията на културите се състои в засяване на обработваемата земя в стопанството с поне две различни култури. Основната култура не може да превишава 75 % от обработваемата земя. 2) При стопанства, в които размерът на обработваемата земя е повече от 30 хектара, диверсификацията на културите се състои в засяването на обработваема земя в стопанството с поне три различни култури. Основната култура не може да заема повече от 75 % от обработваемата земя, а двете основни култури не могат да обхващат заедно повече от 95 % от обработваемата земя.	Много ниска - засяване на обработваемата земя в стопанството с поне две култури и дял на основната над 75 % до 85% включително; Ниска - засяване на обработваемата земя в стопанството с поне две култури и дял на основната над 85 % до 95% включително; Средна - засяване на обработваемата земя в стопанството с поне две култури и дял на основната над 95%; Висока - засяване на обработваемата земя в стопанството само с една култура.		
				Много ниска - засяване на обработваемата земя в стопанството с поне три култури и дял на основната над 75 % до 85 % включително или дял на двете основни култури над 95 %. Ниска - засяване на обработваемата земя в стопанството с поне три култури и дял на основната над 85% Средна - при осигурени засяване на обработваемата земя в стопанството с поне три култури и дял на основната над 75% и на двете основни култури над 95 %; Висока - засяване на обработваемата земя в стопанството с по-малко от 3 култури.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
	Биологично разнообразие	ЗИУ 3 – Опазване на дивите птици и техните	ЗИУ 3.1. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за косене на ливадите преди 15 юни, както и от периферията към центъра.*	Установено косене на постоянно затревени площи преди 15 юни или косене от периферията към центъра на площ:	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
	и ландшафт (опазване и качество)	местообитания (Директива 2009/147/ЕО) (предимно ЗИУ 2)	<i>*Ограничения за постоянно запревени площи (насища, ливади и мери).</i> ЗИУ 3.2. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за премахване на характеристиките на ландшафта (синори, единични и група дървета) при ползването на земеделските земи като такива.* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i> ЗИУ 3.3. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за използване на неселективни средства за борба с вредителите по горите (в селското стопанство).* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i> ЗИУ 3.4. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за косене на ливадите до 1 юли.* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (насища, ливади и мери).</i>	Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно запревените в защитената зона.		
				Много ниска – премахване от 1 до 3 единични дървета; Ниска – премахване от 1 до 3 характеристики на ландшафта (синор, група дървета); Средна – премахване от 4 до 6 характеристики на ландшафта (синор, група дървета); Висока – премахване над 7 характеристики на ландшафта (синор, група дървета).	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
				Установено използване на неселективни средства върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от площите в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от площите в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от площите в защитената зона; Висока – над 2 ха от площите в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
				Установено косене на постоянно запревени площи до 1 юли на площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно запревените площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона. Установено разораване на постоянно затревени площи и/или превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 3.5. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i>	постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 3.6. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за използване на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i>	постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 3.7. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за косене на ливадите от периферията към центъра, с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (пасища, ливади и мери).</i>	постоянно косене на постоянно затревени площи до 15 юли или косене от периферията към центъра с бързодвижеща се техника на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 3.8. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за промяна на предназначението и/или начина на трайно ползване на ливади, пасища, поляни, мери, мочурища, водоеми, водни течения, крайбрежни клифове (скали) в селскостопанския и горския фонд, с изключение на случаите, при които промяната е свързана със: изпълнението на дейностите по предоставяните с решение на министерски съвет (РМС) концесии за добив на суров нефт от находище "Тюленово" и концесия за добив на природен газ от находище "Българево", изграждането на пречиствателни станции за питейни и отпадъчни води, на съоръжения за укрепване на свлачища; пътища и други елементи (обекти) на техническата инфраструктура; реализиране на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, за които към датата на обнародване на заповедта в "ДВ" има завършена процедура по глава шеста от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и/или чл. 31 ЗБР.* <i>*Ограничения за постоянно запрети площ (пасища, ливади и мери).</i>	Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.		
				Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 3.9. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за промяна предназначението и/или начина на трайно ползване на ливади, пасища, поляни, мери, мочурища, водоеми, водни течения, пасъчни дioni в селскостопанския и горския фонд, с изключение на случаите, при които промяната е свързана със: изпълнението на дейностите по предоставяните с решение на РМС концесии за добив на природен газ от находище "Дуранкулак" и т.н.* <i>*Ограничения за постоянно запрети площ (пасища, ливади и мери).</i>	Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 3.10. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за промяна предназначението и/или начина на трайно ползване на ливади, пасища, поляни, мери, мочурища, водоеми, водни течения, пясъчни дюни в селскостопанския и горския фонд, с изключение на случаите, при които промяната е свързана със: изграждането на пречиствателни станции за питейни и отпадъчни води, на съоръжения за третиране на отпадъците, на съоръжения за укрепване на свлачища; пътища и други елементи (обекти) на техническата инфраструктура; реализация на други планове, програми проекти и инвестиционни предложения, за които към датата на одобряване на заповедта в "ДВ" има завършена процедура по реда на глава шеста от ЗООС и/ или по чл. 31 ЗБР.* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (пасаща, ливади и мери)</i>	Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно запревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				Установено разораване на постоянно запревени площи с размер: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно запревените в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 3.11. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за разораване на пасищата и превръщането им в обработваеми земи.* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (пасаща, ливади и мери).</i>	Ниска – установено унищожаване на отделни участъци от естествената крайречна растителност граничеща със земеделски парцел от стопанството; Средна – установено цялостно унищожаване на естествената крайречна растителност граничеща със земеделски парцел от стопанството.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
				ЗИУ 3.12. НАТУРА зона за птиците (забрани от плана за управление): Забрана за унищожаване на естествената крайречна растителност.* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (пасаща, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i>		

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 3.16. Забрана за: 1. Улавяне или убиване на диви птици с каквито и да е уреди, средства и методи; 2. Разрушаване, увреждане или преместване на гнезда; 3. Унищожаване или вземане на яйца на диви птици, включително в случаите, когато те са изоставени. * <i>* Забраните важат за земеделски стопанства на цялата територия на страната.</i>	Много ниска – ограничено до една птица, едно гнездо или 1-3 яйца; Ниска – ограничено до две птици, две гнезда или 4-5 яйца; Средна – ограничено до три птици, три гнезда или 6-8 яйца; Висока – над три птици, три гнезда или 8 яйца.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 3.17. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за употреба на изкуствени торове и химически средства за растителна защита. * <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (пасаща, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи. Спазване на забраните при осъществяване на земеделската дейност, включени в издадените от министъра на околната среда и водите заповеди за обявяване на съответната защитена зона съгласно приложение № 1 към чл. 1, ал. 2 от НАРЕДБА № 6 от 30.05.2023 г.</i>	Установено използване на изкуствени торове и/или химически средства за растителна защита върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 3.18. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията. <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (пасаща, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи</i>	Установено използване на торове и/или подобрители на почвата и/или биологично активни вещества и/или хранителни субстрати и/или продукти за растителна защита върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 3.19. НАТУРА зона за птиците (забрани): Забрана за използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите. <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i>	Установено използване на органични утайки и/или битови отпадъци върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
	ЗИУ 4 – Опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (Директива 92/43/ЕО) (предишно ЗИУ 3)	ЗИУ 4.1. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за използване на продукти за растителна защита в селското стопанство.* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи. Спазване на забраните при осъществяване на земеделската дейност, включени в издадените от министъра на околната среда и водите заповеди за обявяване на съответната защитена зона съгласно приложение № 1 към чл. 1, ал. 2 от НАРЕДБА № 6 от 30.05.2023 г.</i>	ЗИУ 4.2. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на постоянно запревени площи.* <i>*Ограничения за постоянно запревени площи (насища, ливади и мери).</i>	Установено използване на продукти за растителна защита върху площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
				Установена промяна на начина на трайно ползване на постоянно запревени площи и/или разораването им и/или превръщането им в трайни насаждения на площ: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно запревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно запревените площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 4.3. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за употреба на минерални торове, продукти за растителна защита и биоциди в постоянно затревени площи, освен разрешените за биологично производство и при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери).</i>	Установено използване на минерални торове и/или продукти за растителна защита и/или биоциди върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 4.4. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за промяна предназначението на земеделски земи.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i>	Установена промяна на предназначението на земеделски земи на площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.		
			ЗИУ 4.5. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за премахване на характеристики на ландшафта (синори, живени единични и групи дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност, сред обработваеми земи, крайречна растителност, живи плетове и каменни огради) при ползването на земеделските земи като такива.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.</i>	Много ниска – премахване от 1 до 3 живени единични дървета; Ниска – премахване от 1 до 3 характеристики на ландшафта (синор, група дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност, сред обработваеми земи, крайречна растителност, каменни огради и живи плетове); Средна – премахване от 4 до 6 характеристики на ландшафта (синор, група дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност, сред обработваеми		

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 4.6. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за употреба на минерални торове в постоянно затревени площи.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери).</i>	земи, крайречна растителност, каменни огради и живи плетове); Висока – премахване над 7 характеристики на ландшафта (синор, група дървета, защитни горски пояси, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваемите земи, крайречна растителност, каменни огради и живи плетове).		
				Установено използване на минерални торове върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от постоянно затревените площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от постоянно затревените площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 4.7. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите.* <i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваемите земи.</i>	Установено използване на органични утайки и/или битови отпадъци върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 4.8. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за разораване, залесяване и създаване на трайни насаждения, плодови и зеленчукови култури, зърнено-бобови култури, листностоблени зеленчукови култури, кореноплодни зеленчукови култури, луковични зеленчукови култури, маслодайни култури, влакнодайни култури, етеричномаслени култури, едногодишни или многогодишни фуражни култури на територията определена с координатен регистър на разпространението на природно местообитание 62C0 * Понто-Сарматски степи. *Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.	Установено разораване и/или залесяване и/или създаване на трайни насаждения и/или отглеждане на земеделски култури върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 4.9. НАТУРА зона за местообитанията (забрани): Забрана за използване на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда и водите. *Ограничения за постоянно затревени площи (насища, ливади и мери), трайни насаждения и обработваеми земи.	Установено използване на пестициди и/или минерални, листоподхранващи и микроторове и/или биологично активни вещества върху площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от земеделските площи в защитената зона; Висока – над 2 ха от земеделските площи в защитената зона.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
	ДЗЕС 8 – „Запазване на производствени обекти и площи за подобряване на биологичното разнообразие в	ДЗЕС 8a)	Отпаднало основание от 2024 г. (Регламент ЕС 2024/1468 от 24.05.2024 г.)	неприложимо		
			ДЗЕС 86) Задължително е да се запазват съществуващите особености на ландшафта (отделни дървета, –синори, живи плетове и редици дървета, дървета в група) и трайните тераси.*	Много ниска – премахане от 1 до 3 жизнени единични дървета; Ниска – премахане от 1 до 3 особености на ландшафта (синори, живи плетове и редици дървета, дървета в група); Средна – премахане от 4 до 6 особености на ландшафта (синори, живи плетове и	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		земеделското стопанство“	<i>*Ограничения за постоянно затревени площи (насища, мери и ливади), трайни насаждения и обработваеми земи.</i> ДЗЕС 8в) Задължително е да са запазват съществуващите живи плетове и дървета, които не се отрязват по време на размножителния период и периода на отглеждане на малките при птиците (от 1 март до 31 юли). ДЗЕС 8г) Задължително е да се запазват и поддържат съществуващите постоянно затревени площи от нежелана растителност – орлова папрат (Pteridium aquilinum), чемерика (Veratrum spp.), айлант (Ailanthus altissima) и аморфа (Amorpha fruticosa).	редичи дървета, дървета в група); нарушение на съществуващите трайни тераси; Висока – премахване над 7 особености на ландшафта (синори, живи плетове и редичи дървета, дървета в група); цялостно разрушение на трайните тераси. Установено отрязване на живи плетове и/или дървета в периода от 1 март до 31 юли: Ниска – от 1 до 3 единични дървета и/или живи плетове; Средна – от 4 до 6 единични дървета и/или живи плетове; Висока – над 7 единични дървета и/или живи плетове. Много ниска – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ на които е от 1 до 5 % вкл. от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството; Ниска – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ на които е от 5 до 20 % вкл. от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството; Средна – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ на които е от 20 до 50 % вкл. от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството; Висока – наличие на растения от видовете, орлова папрат, чемерика, айлант и аморфа на парцели, декларираната площ	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		ДЗЕС 9 – Забрана за преобразуване на разораване на постоянно затревени площи, определени като екологично чувствителни в зони от обхвата на "Натура 2000".	ДЗЕС 9. Забрана за преобразуване или разораване на постоянно затревени площи, определени като екологично чувствителни в зони от обхвата на "Натура 2000".	на които е над 50 % от общо декларираната площ на постоянно затревените площи на стопанството.		
				Установено преобразуване и/или разораване на площи: Много ниска – до 0,2 ха вкл. от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството; Ниска – над 0,2 до 1 ха вкл. от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството; Средна – над 1 ха до 2 ха вкл. от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството; Висока – над 2 ха от екологично чувствителните постоянно затревени площи в стопанството.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
Обществено здраве и здраве на растенията	Безопасност на храните	ЗИУ 5 – Законодателство за храните и фуражите (Регламент (ЕО) № 178/2002) (предишно ЗИУ 4)	ЗИУ 5.1. Забрана за пускане на пазара на храна, които са вредни за здравето и негодни за консумация от човека. ЗИУ 5.2. Забрана за пускане на пазара на фуражи с неизвестен произход и/или които имат неблагоприятен ефект върху здравето на животните и правят храните получени от тях, опасни за консумация от човека.	Средна – неспазване на изискванията за пускане на пазара на вредни и негодни за консумация храни.	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира
				Ниска – неспазване на забраната за пускане на пазара на фуражи с неизвестен произход; Средна – установени количества фуражи, за които е лабораторно доказано, че съдържат нежелани вещества над максимално допустимите количества посочени в Директива 2002/32/ЕС, които могат да доведат до отравяне на животните, и чрез отлагането и отделянето им с храните произвеждани от тези животни са опасни за здравето на човека.	Разпростира се извън стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 5.3. Забрана за хранене на животните с фуражи с неизвестен произход и/или които имат неблагоприятен ефект върху здравето на животните и правят храните получени от тях, опасни за консумацията от човека.	Ниска – неспазване на забраната за хранене на животните с фуражи с неизвестен произход; Средна – установено е изхранване на животните с фуражи, за които е лабораторно доказано, че съдържат нежелани вещества над максимално допустимите количества посочени в Директива 2002/32/ЕС, които могат да доведат до неблагоприятно влияние в здравия статус на животните и продукцията от тях, и чрез отлагането и отделинето им с храните произвеждани от тези животни са опасни за здравето на човека.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Средна – липса на отделни документи за проследимост; Висока – липса на всякаква документация в стопанството.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				Средна – неспазени изискванията при един до четири от изброените показатели; Висока – неспазени всички изисквания.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 5.4. Изискване да бъде осигурена проследимост на всички продукти, влизачи и напускащи стопанството.			
			ЗИУ 5.5. Изисквания за: А. адекватни мерки при складиране/третиране на отпадъци и опасни субстанции; Б. коректна употреба на фуражни добавки и пестициди; В. предотвратяване внасянето и разпространението на болести; Г. коригиращи действия при дадени предписания от официален контрол; Д. водене на документация съгласно изискванията на пряко приложимото право на ЕС и Закона за фуражите.			
			ЗИУ 5.6. Здравни изисквания към суровото мляко и производството на коластра.	Ниска – неспазени здравните изисквания по отношение на здравния статус на млечната жлеза – мастити; Средна – неспазени здравни изисквания по отношение на здравния статус съгласно Регламент 853/2004 – туберкулоза и бруцелоза.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 5.7. Изисквания към помещението и оборудването за добив и съхранение на мляко и коластра: А. Съоръженията за доене и помещението където се съхраняват мляко и коластра, обработват и охлаждат трябва да бъдат разположени и конструирани така, че да се ограничи рискът от замърсяване на млякото и коластрата; Б. Помещението за съхраняване на млякото и коластрата трябва да са разположени извън помещението в които се отглеждат животните, да са защитени срещу вредители и да притежават съоръжения за хладилно съхранение на млякото; В. Повърхности на оборудване, които са предназначени да влязат в контакт с мляко и коластра (съдове, прибори, контейнери, резервоари и т.н. – предназначени за доене, събиране или транспортиране) да са от гладки, лесни за измиване и нетоксични материали.	Ниска – неспазени изисквания на буква А; Средна – неспазени изискванията на буква Б и В от изброените показатели.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				Ниска – неспазени изисквания на буква А от изброените показатели; Средна – неспазени изискванията на буква Б и/или В от изброените показатели; Висока – неспазени всички изисквания.		
			ЗИУ 5.8. Хигиенни изисквания по време на доене, събиране и транспортиране на мляко и коластра: А. Преди започване на доенето млечните папили, вимето и местата около тях се почистват; Б. Идентифицирани ли са животните, подложени на медицинско лечение, които могат да пренесат остатъчни вещества в млякото и коластрата, и допускат ли се мляко и коластра, добити от такива животни преди края на предписания карантинен период да се използват за консумация от човека; В. Поддържат ли се необходимите температурни условия на млякото по време на съхранение и транспорт.	Ниска – при неспазени изисквания.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				Ниска - липса на актуални и коректни записи и документи за извършваните и приложими в стопанството дейности за	Ограничено в стопанството	Да се коригира
				Разпространява се		

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				биосигурност и хигиенна поддръжка на складовете и съоръженията за съхранение на фуражи, както и на транспортните средства и оборудването за подаване на фуражи.	извън стопанството	
				Средна - неспазване на всички изисквания за правилно складиране и разпространение на фуражи		
				Средна – неспазени изискванията на буква А; Висока – неспазена забраната на буква Б.	До един ЖО За повече от един ЖО	
				Средна - при неспазване на карантинния срок. Висока - при установено наличие на наднормено количество остатъци от пестициди.	Ограничено в стопанството Разпростира се извън стопанството	
			ЗИУ 5.11. Изисквания с оглед спазване на максимално допустимите граници на остатъчни количества от ветеринарни лекарствени продукти в храните от животински произход за: А. коректна употреба на ветеринарни лекарствени продукти; Б. забрана за употреба на неразрешени или незаконни ветеринарни лекарствени продукти и вещества. ЗИУ 5.12. Изисквания с оглед спазване на максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи.	Средна – при неспазване на забраната		Естествено възобновими
		ЗИУ 6 – Забрана на употребата на определени субстанции с хормонално	ЗИУ 6.1. Забрана за употреба на забранени вещества* при отглеждането на продуктивни животни във фермите и на аквакултури. *Забранени вещества: тиреостатични субстанции, стилбени, стилбенови производни, техни соли и естери; 17 бета-естрадиол и неговите естери; бета-агонисти; субстанции с естрогенно		Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗБС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
Области	Продукти за растителна защита	или тиреостатично действие и на бета-агонисти в животновъдството (Директива 96/22/ЕО) (предишно ЗИУ 5)	(различни от 17 бета-естрадиол и неговите естери), андрогенно или гестагенно действие.			
			ЗИУ 6.2. Забрана за пускане на пазара за консумация от човека на животни и аквакултури третирани със забранени вещества*.	Средна – при неспазване на забраната	Разпрострира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 6.3. Забрана за пускане на пазара на месо от животни, които са били третирани със забранени вещества*.	Средна – при неспазване на забраната	Разпрострира се извън стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 6.4. Забрана за преработване или предаване за преработка на аквакултури и месо от животни, които са били третирани със забранени вещества*.	Средна – при неспазване на забраната	Разпрострира се извън стопанството	Да се коригира
		ЗИУ 7 – Ограничения при използването на продукти за растителна защита (ПРЗ) (Регламент (ЕО) № 1107/2009) (предишно ЗИУ 10)	ЗИУ 7.1. Забрана за употреба на неразрешени продукти за растителна защита при производството на растения и растителни продукти, в т.ч. посевен и посадъчен материал.	Висока – неспазване на забрана за третиране с неразрешен продукт за растителна защита.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 7.2. Забрана за употреба на продукти за растителна защита извън обхвата на разрешената употреба, в несъответствие с условията посочени върху етикета на продукта и в доза, която надвишава максималната разрешена доза на единица площ.	Средна – установена употреба на ПРЗ извън обхвата на разрешената употреба в несъответствие с условията посочени върху етикета; Висока – установено надвишаване на максималната разрешена доза на единица площ.	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими
			ЗИУ 7.3. Забрана за прибиране на продукция с остатъчни вещества от продукти за растителна защита Забрана за прибирането на земеделската продукция преди изтичането на карантинния срок на употребените продукти за растителна защита.	Средна – при неспазване на карантинния срок Висока – при установено наличие на наднормено количество остатъци от пестициди	Ограничено в стопанството	Естествено възобновими

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 7.4. Спазване на Принципиите на добрата растително-защитна практика при опазването на растенията и растителните продукти от вредители и изисквания при употреба на ПРЗ: А. Спазване на законоустановените мерки за опазване на пчелите от отравяне при употреба на ПРЗ – Електронна платформа за оповестяване на растителнозащитните, дезинфекционните и дезинсекционните дейности (ЕПОРД) Б. Спазване на буферните зони по Закона за защита на растенията при употреба на ПРЗ; В. Водене на записи за всяка употреба на ПРЗ, адюванти и биологични агенти при спазване изискванията на чл. 115а от Закона за защита на растенията. Записите се вписват в "Дневник за проведените растителнозащитни мероприятия и торене" по образец, утвърден от изпълнителния директор на БАБХ.	<u>Буква А:</u> Средна – при необявяване на третирания с ПРЗ, с изключение на инсектициди. Висока - при необявяване на третирания с инсектициди или обявяване на третирания с инсектициди, но извън разрешения часови диапазон. <u>Буква Б:</u> Ниска - при неспазване на буферните зони до 25% от посоченото отстояние. Средна – при неспазване на буферните зони до 50% от посоченото отстояние. Висока – при неспазване на отстоянието на буферните зони с повече от 50%. <u>Буква В:</u> Средна – част от записите липсват Висока – не се водят записи	Ограничено в стопанството - при неспазване на изискванията на букви А и В	Да се коригира – при неспазване на букви А и В
			ЗИУ 8.1. Изискване за наличие на сертификат по чл. 83 от Закона за защита на растенията на земеделските стопани, които употребяват ПРЗ от първа и втора професионална категория на употреба.	Висока – земеделски стопанин без сертификат употребяващ ПРЗ от първа и втора професионална категория на употреба или няма договор с лице, което притежава сертификат по чл. 83 от Закона за защита на растенията и извършва услугата	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 8.2. Изискване за използване на защитни средства при работа с ПРЗ от професионална категория на употреба, а при липса на оборудване за прилагане на продукти за растителна защита в стопанството се изисква договор за външна услуга с правоспособен оператор.	Ниска – при наличие на част от защитни средства; Средна – при липса на защитни средства и оборудване и не е нает външен сертифициран оператор.	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 8.3. Изискване за периодични проверки (инспекция) за техническа изправност на оборудването за прилагане на ПРЗ или подадено	Ниска – при липса на регистрация на нова техника след изминаване на пет годишния период;	Ограничено в стопанството	Да се коригира
			ЗИУ 8 – Действия за постигане на устойчива употреба на пестициди (Директива 2009/128/ЕО) (ново от 2023 г.)			

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			заявление съгласно чл. 4, ал.2 от Наредба № 5 от 3.02.2016 г. за периодичните проверки на оборудването за прилагане на продукти за растителна защита	Средна – при липса на периодичен контрол (наличие на такъв над 3 години) или подадено заявление съгласно чл. 4, ал.2 от Наредба № 5 от 3.02.2016 г.; Висока – при липса на регистрация за периодични проверки на оборудването за прилагане на продукти за растителна защита, или подадено заявление съгласно чл. 4, ал.2 от Наредба № 5 от 3.02.2016 г.	Ограничено в стопанството	
			ЗИУ 8.4. Изискване местата на които се приготвя работният разтвор за третиране на земеделски площи да са на разстояние не по-малко от: 1. 100 м от административни и жилищни сгради, регистрирани животновъдни обекти, в т.ч. и пчелини, предприятия за производство на фураж и на растения и растителни продукти; 2. 200 м от повърхностни водни обекти, водоизточници и водопадни зони; 3. 25 м от напоителни канали; 4. 100 м от защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, на чиито територии е забранено използването на ППЗ.	Средна – при наличие на обособено място за приготвяне на работния разтвор и не спазване на указанията, посочени на етикета на ППЗ; Висока – липса на обособено място за приготвяне на работния разтвор и/или приготвяне на работния разтвор при неспазване на изискванията упоменати по т. 1, 2, 3 и 4.	Ограничено в стопанството – при тежест „Средна“ Разпрострира се извън стопанството – при тежест „Висока“	Да се коригира
			ЗИУ 8.5. Изискване за съхранение на ППЗ в складове на земеделски стопани, обособени в стопанството им. В складовете се съхраняват ППЗ от втора професионална категория на употреба и непрофесионална категория на употреба, а ППЗ от първа професионална категория на употреба трябва да се съхраняват в метален заключващ се шкаф.	Ниска – наличен склад, с контролиран достъп, без да са изпълнени условията за съхранение; Средна – наличие на склад без контролиран достъп; Висока – при съхранение на ППЗ в стопанството без наличие на склад.	Ограничено в стопанството	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
Хуманно отношение към животните	Хуманно отношение към животните	ЗИУ 9 – Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на телета (Директива 2008/119/ЕО) За целите на ЗИУ 9 се използва следното определение за „теле“ – животното от семейство „Bovidae“ на възраст до шест месеца.	ЗИУ 8.6. Договори за събиране и транспортиране на празните опаковки от ПРЗ да бъдат сключвани само с лица, притежаващи документи, издадени по реда на чл. 35 от Закона за управление на отпадъците и да имат обособено складово помещение с контролиран достъп за събирането им до извозване.	Ниска – съхранение на празните опаковки до издаването им в помещение без контролиран достъп. Средна – при липса на договор за извозване на празните опаковки, или приемо-предавателен протокол за изнасяне/извозване на празните опаковки по надлежния ред. Висока – наличие на разпилени опаковки от пестициди в стопанството /вкл. на полето/.	Ограничено в стопанството – при тежест „Ниска“ и „Средна“ Разпрострира се извън стопанството – при тежест „Висока“	Да се коригира
			ЗИУ 9.1. Забрана за отглеждане на телета над 8-седмична възраст в индивидуални боксове освен по препоръка на обслужващия животновъдния обект ветеринарен лекар с цел лечение.	Тежестта се определя за група телета над 8-седмична възраст: Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
Хуманно отношение към животните	Хуманно отношение към животните	ЗИУ 9.2. Изискване индивидуалните бокове за телета до 8-седмична възраст да разполагат с перфорирани прегради, които позволяват телетата да имат визуален и осезаем контакт помежду си, и да съответстват на изискванията за ширина и дължина: – ширина – най-малко равна на височината на телето при раменете, измерена в изправено положение;	ЗИУ 9.2. Изискване индивидуалните бокове за телета до 8-седмична възраст да разполагат с перфорирани прегради, които позволяват телетата да имат визуален и осезаем контакт помежду си, и да съответстват на изискванията за ширина и дължина: – ширина – най-малко равна на височината на телето при раменете, измерена в изправено положение;	Тежестта се определя спрямо броя на животните до 8-седмична възраст в индивидуални бокове неотговарящи на изискванията: Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ (предишно ЗИУ 11)	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		(предишно ЗИУ 11)	– дължина – не по-малка от дължината на тялото на телето, измерена от върха на носа до каудалния ръб на седалищния израстък на седалищната кост и умножена по 1,1. * Не се прилага за помещенията за изолация на болни телета.	20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.		
			ЗИУ 9.3. Изискване при групово отглеждане на телетата да се осигури свободна площ за теле: – с тегло до 150 кг – най-малко 1,5 кв.м – с тегло от 150 до 220 кг – най-малко 1,7 кв.м – с тегло над 220 кг – най-малко 1,8 кв.м	Много ниска – 1 животни в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.4. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета, както и боксовете и съоръженията в тях с които телетата могат да влязат в контакт, да са изградени от материали, които: 1. нямат вредно въздействие върху телетата	Ниска – неспазване на едно от двете изисквания; Средна – неспазване на двете изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			2. позволяват лесно да се почистват и дезинфекцират			
			ЗИУ 9.5. Изискване помещенията, в които се отглеждат телата да разполагат с обезопасена електрическа инсталация.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.6. Изискване помещенията, в които се отглеждат телата да разполагат със: 1. добра естествена вентилация или вентилационна система, осигуряваща скорост на движение на въздуха до 0,3 m/s, а при високи температури – до 0,5 m/s 2. относителна влажност на въздуха – 60-80 % 3. следните допустими концентрации на токсични газове: а) въглероден двуокис – 3 600 mg/m ³ б) амоняк – 5,00 mg/m ³ в) сероводород – не се допуска	Ниска – неспазване на т. 1 или т. 2; Средна – неспазване на т. 3 или неспазване едновременно на т. 1 и т. 2.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.7. Изискване собствените или управителите на животновъдния обект/и ежедневно да проверяват изправността на механичните съоръжения и автоматизираните линии (ако в обекта има такива) и при необходимост незабавно да отстраняват повредите, а при невъзможност, да предприемат мерки за опазване здравето и доброто физическо състояние на телетата чрез използване на алтернативни методи за хранене и поддържане на подходяща жизнена среда до отстраняване на повредата.	Ниска – не са предприети мерки за отстраняване на повредите по механичните съоръжения/автоматизираните линии или не са предприети мерки за опазване здравето и доброто физическо състояние на телетата; Средна – не са предприети мерки за отстраняване на повредите по механичните съоръжения/автоматизираните линии и не са предприети мерки за опазване здравето и доброто физическо състояние на телетата.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.8. Изискване при използване на система за изкуствена вентилация в помещенията, в които се отглеждат телата, да има: 1) алтернативна вентилационна система и 2) алармена система за извествяване на аварии по електрозахранването на вентилационната система.	Ниска – не е инсталирана алармена система за извествяване на аварии по електрозахранването на вентилационната система; Средна – не е осигурена алтернативна вентилационна система.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 9.9. Изискване помещението, в които се отглеждат телета да разполагат с подходящо естествено или изкуствено осветление, ако се използва изкуствено осветление, то трябва да функционира за период не по-малък от 8 ч през деня. При проверка на животните да се използва подходящо неподвижно или преносимо осветление. ЗИУ 9.10. Изискване собствените или управителите на животновъдния обект/и да проверяват здравословното състояние на телетата: – най-малко веднъж дневно при телета, отглеждани навън; – най-малко два пъти дневно при телета, отглеждани в закрити помещения. ЗИУ 9.11. Изискване собствените или управителите на животновъдния обект/и да отделият незабавно в помещение със суха и удобна постеля телетата, които са наранени или показват признаци на заболяване, и да им осигурят възможно най-бързо ветеринарномедицинска помощ. ЗИУ 9.12. Изискване помещението, в които се отглеждат телета да разполагат с осигурено пространство за всяко теле за лягане, изправяне и осъществяване на всички физиологични и етологични нужди.	Ниска – не е осигурено неподвижно или преносимо осветление при проверка на животните; Средна – не е осигурено подходящо естествено или изкуствено осветление. Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни. Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни. Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни. Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 9.13. Забрана за връзване на телета, освен при необходимост за не повече от един час по време на хранене с мляко или заместител на млякото или при ветеринарномедицински манипулации. Използваните въжета не трябва да предизвикват нараняване и връзването да се прави по начин, изключващ риск от задушаване или нараняване; телетата се връзват така, че да могат да лягат и изправят и осъществяват всички свои физиологични и етологични нужди. ЗИУ 9.14. Изискване собствените или управителите на животновъдния обект/и да почистват ежедневно и дезинфекцират периодично помещенията, боксовете, съоръженията и инвентара. Изпражнената, урината, неизядената или разсипаната храна се почистват толкова често, колкото е необходимо, за да се избегне събирането на мухи и гризачи и за намаляване на миризмата. ЗИУ 9.15. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат с равни, сухи и твърди подове, изработени по такъв начин, че да не причиняват нараняване или страдание на телетата, които стоят или лежат върху тях, подходящи за размера и телото на телетата с твърда, гладка и стабилна повърхност, за да се избегне подхлъзване.	Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.16. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат с чисто, удобно и подходящо денирано място за лежане или чиста,	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до	До един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ЗИУ 9.19. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат със съоръжения за хранене и поене, които осигуряват свободен достъп на всяко теле до хранилките и поилките.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.20. Изискване помещенията, в които се отглеждат телета да разполагат със съоръжения за хранене и поене, които гарантират чистотата на фуражите и водата и свежат до минимум възможността за контаминацията им.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.21. Изискване телета да се захранват с коластра в първите часове след раждането им, но не по-късно от шестия час.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 9.22. Изискване собствениците или управителите на животновъдния обект/и да осигурят свободен и постоянен достъп на животните до прясна питейна вода.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.1. Изискване помещенията, в които се отглеждат свине за развъждане или за уговяване, да осигуряват възможност животните да лягат и стават без затруднение; при групово отглеждане на подрастващи прасета и прасета за уговяване на всяко от тях да е осигурена свободна подова площ най-малко: – 0,15 кв.м – за прасета с тегло до 10 кг; – 0,20 кв.м – за прасета с тегло от 10 до 20 кг; – 0,30 кв.м – за прасета с тегло от 20 до 30 кг; – 0,40 кв.м – за прасета с тегло от 30 до 50 кг; – 0,55 кв.м – за прасета с тегло от 50 до 85 кг; – 0,65 кв.м – за прасета с тегло от 85 до 110 кг; – 1 кв.м – за прасета с тегло над 110 кг.	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
		ЗИУ 10 – Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на свине (Директива 2008/120/ЕО) (предишно ЗИУ 12)	ЗИУ 10.2. Изискване, за всяка женска свиня след първо заплождане и за всяка бременна свиня майка,	Много ниска – 1 животно в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до	До един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			когато се отглеждат в отделни групи от 6 до 40 животни, да е осигурена свободна подова площ най-малко: – 1,64 кв.м – за женска свиня след първо заплождане; – 2,25 кв.м – за свиня майка; Когато животните се отглеждат в групи: – до 6 животни – 1,80 кв.м за женска свиня след първо заплождане и 2,48 кв.м за свиня майка; – над 40 животни – 1,48 кв.м за женска свиня след първо заплождане и 2,03 кв.м за свиня майка.	20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	За повече от един ЖО	
			ЗИУ 10.3. Изискване част от свободната подова площ в помещението да представлява плътен гладък под, с размери: – най-малко 0,95 кв.м от 1,64 кв.м – за женска свиня след първо заплождане; – най-малко 1,3 кв.м от 2,25 кв.м – за свиня майка. Допуска се да бъдат оставени до 15 % дренажни отвори в плътния под.	Много ниска – 1 животни в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.4. Изискване помещението с бетонен решетъчен под, в които свинете се отглеждат групово, максималната ширина на отворите и минималната ширина на претрадките да бъде: – 11 мм и 50 мм – за бозаещи прасета; – 14 мм и 50 мм – за подрастващи прасета;	Много ниска – 1 животни в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			– 18 мм и 80 мм – за прасета за уговяване; – 20 мм и 80 мм – за женски свине след първо заплождаване и свине майки.	в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.		
				Ниска – неспазване на изискванията за едно или две животни; Средна – неспазване на изискванията за три или повече животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Много ниска – 1 животни в група от 1-10 животни; до 2 животни от група от 11 до 20 животни; не повече от 10 % от животните в група над 20 животни; Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.5. Забрана за използване на методи на отглеждане, при които свинете майки и женските свине след първо заплождаване се държат вързани. ЗИУ 10.6. Изискване свинете майки и женските свине след първото заплождаване да се отглеждат групово през периода от четвъртата седмица след заплождаването до една седмица преди очакваното раждане. През седмицата преди очакваното раждане и по време на него свинете могат да се държат в изолирани родилни боксове. <i>* В стопанства, в които се отглеждат по-малко от 10 животни от посочените категории се позволява отглеждане в индивидуални боксове, при условие че животните имат възможност да се обръщат.</i>			
				ЗИУ 10.7. Изискване, при групово отглеждане на свине майки и женски свине след първото заплождаване помещението да има дължина най-малко 2,8 м, а в случаите, когато групата е по-малка от 6 животни – най-малко 2,4 м.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
				Ниска – 2 или 3 животни в група от 2-10 животни; не повече от 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 10 % от животните, и не повече от 30 % от животните от група с над 20 животни; Средна – 4 животни в група от 4-10 животни; над 30 % от животните в група от 11-20 животни; повече от 30 % от животните в група над 20 животни; Висока – 5 и повече животни в група от 5-10 животни; над 40 % от животните в група от 11-20 животни; над 40 % от животните от група с над 20 животни.		
				Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.8. Изискване собствениците или ръководителите на свинеждния обект/и да осигуряват постоянен достъп на всички свине на възраст над две седмици до хранилките и поилките и достатъчно количество прясна вода.			
			ЗИУ 10.9. Изискване свинете майки и женските свине след първо заплождаване, при групово отглеждане, да се хранят по начин, който дава възможност всяко животно да получи достатъчно количество храна независимо от наличието на съревнование за храна в групата.			
			ЗИУ 10.10. Изискване сухостойните бременни свине и женските свине след първо заплождаване, с цел премахване чувството на глад и удовлетворяване на желанието да дъвчат, да се хранят по начин, който дава възможност всяко животно да получи достатъчно количество обемисти, влакнести и високоенергийни храни.			
			ЗИУ 10.11. Изискване свинете предназначени за групово отглеждане, които проявяват постоянна агресия, жертвите на агресия, болните или ранените свине по възможност да се отглеждат временно в индивидуални боксове, които позволяват на животното да се обръща без затруднение (с изключение на случаите, в които има изрично			

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			предписане от ветеринарен лекар животното да стои неподвижно).			
			ЗИУ 10.12. Изискване помещението, в които се отглеждат свине за развъждане или за уговяване да отговарят на минималните зоохигиенни изисквания: 1. максимално ниво на шум – не повече от 85 децибела, като постоянният или внезапен шум се избягва; 2. имат осигурено осветление – не по-малко от 40 лукса за не по-малко от 8 часа през деня; 3. конструирани са по начин, който осигурява на животните: а) достъп до физически и температурно удобно, подходящо дренерирано и чисто място за лежане, което позволява всички животни да легнат едновременно; б) възможност да се изправят нормално да почиват и да се виждат помежду си. 4. осигуряват възможност на животните за постоянен достъп до достатъчно количество слама, сено, дървесина, дървени стърготини, гъбен компост, торф или смес от такива материали при условие, че те не застрашават здравето им. 5. имат подове, които: а) са равни, сухи и твърди и не позволяват подхлъзване; б) са конструирани и поддържани по начин, изключващ нараняване и страдание на животните; в) са съобразени с размера и телото на животните; г) имат гладка и устойчива на механично почистване и дезинфекция повърхност – при липса на постеля. ЗИУ 10.13. Изискване собствениците или ръководителите на свиневадния обект/и, най-малко веднъж дневно, да хранят животните с фураж, който съответства на тяхната възраст, технологична група и тегло. ЗИУ 10.14. Забрана, да се извършват манипулации, които водят до увреждане здравословното състояние	Ниска – неспазване до две от изискванията; Средна – неспазване на три и повече изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Ниска – неспазване на изискванията за едно животно;	До един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			на животните, промяна на костната им система или загуба на части от тялото, освен с терапевтична или диагностична цел. При необходимост ветеринарномедицински специалист извършва: 1. изпиляване или подрязване до гладка цяла повърхност на третите резци на прасетата до седмия ден след раждането; 2. скъсяване бивните на нерезите – за предотвратяване наранявания на други животни; 3. купиране на част от опашката; 4. кастриране на мъжки свине без разкъсване на тъканите; 5. поставяне халка на зурлата – когато свинете се отглеждат на открито. Манипулациите по т. 1 и 3 се извършват само когато е наранено вимето на свинята майка или ушите и опашките на други свине. След седмия ден от раждането манипулациите по т. 3 и 4 се извършват от ветеринарен лекар с прилагане на анестезия и аналгезия. Всички манипулации се извършват при спазване правилата на асептика и антисептика и при условие че предприетите мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия не са дали резултат.	Средна – неспазване на изискванията за две или три животни; Висока – неспазване на изискванията при над три животни.	За повече от един ЖО	
			ЗИУ 10.15. Изискване при отглеждане на нерези: – боксовете да се конструират по начин, който позволява животните да се обръщат свободно, да се чуват, виждат и подувшат помежду си; – площта на бокса да е най-малко 6 кв.м; – когато в боксовете се извършва естествено заплождане, те да са без прегради и да имат свободна подова площ най-малко 10 кв.м за всеки нерез.	Много ниска – неспазване на изискванията за едно животно; Ниска – неспазване на изискванията за две или три животни; Средна – неспазване на изискванията при над три животни.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 10.16. Изискване при отглеждане на свине майки и женски свине след първо заплождане: 1. да се проверява ежедневно здравословното състояние на животните и да се предприемат всички	Ниска – неспазване до две от изискванията; Средна – неспазване на три и повече изисквания.	До един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			необходими мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия в групите; 2. да се третира срещу екто- и ендопаразити, когато е необходимо; 3. да се изкъпват преди настаниването в родилните боксове. 4. седмица преди очакваното раждане на животните да се осигурява достатъчно количество подходящ материал за подготовка на място за раждане, освен ако това е невъзможно поради вида на използваната в стопанството система за отвеждане на отпадъците; 5. родилните боксове да са с достатъчно място за животното за осигуряване на удобство при естествено или асистирано раждане и снабдени с парпети за предпазване на новородените прасенца. ЗИУ 10.17. Изискване при отглеждане на бозаещи прасета: 1. родилните боксове да са с твърд, сух и удобен под за лежане до свинята майка и да имат площ, която позволява на всички прасета да почиват едновременно, покрити с постеля от слама или друг подходящ материал; 2. родилните боксове да са с пространство, което позволява прасетата да сучат без затруднения; 3. отбиването да се извършва след 28-ия ден от раждането; отбиването може да се извърши и на 21-ия ден, при условие че прасетата бъдат преместени в основно почистени и дезинфекцирани помещения, изолирани от помещениата, в които се отглеждат свинете майки; отбиването може да се извърши и по-рано в случаите, когато обслужващият ветеринарен лекар прецени, че това се налага за опазване на здравето на майката или прасетата. ЗИУ 10.18. Изискване при отглеждане на подрастващи прасета и прасета за утаяване: 1. да се проверява ежедневно здравословното състояние на животните и да се предприемат всички		За повече от един ЖО	
				Ниска – неспазване на едно от трите изисквания; Средна – неспазване на две и повече изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
				Ниска – неспазване на едно от трите изисквания; Средна – неспазване на две и повече изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			необходими мерки за предотвратяване на прояви на извратен апетит и агресия в групите; 2. да се отглеждат в постоянни групи, сформирани веднага след отбиването, в които по възможност да не се включват нови прасета. В случаите, когато се налага смесване на прасета от различни групи, това да се прави по възможност една седмица преди или след отбиването им, като им се осигурят условия да се скриват от останалите прасета.* 3. при наличие на агресия и/или канибализъм между прасетата да се провежда наблюдение за установяване на причините, като се вземе предвид храненето, условията на отглеждане и гъстотата на животните в помещението, да се осигурява на животните достатъчно количество слама, сено, дървесина, дървени стърготини, гъбен компост, торф или смес от такива материали и да се вземат всички необходими мерки за намаляване на агресията и/или канибализма. * За улесняване на смесването на групите по изключение и след преценка на ветеринарен лекар могат да се използват транквиланти.			
	ЗИУ 11 – Минимални изисквания за защита и хуманно отношение при отглеждане на селскостопански животни (Директива 98/58/ЕО)		ЗИУ 11.1. (Персонал) Изискване собствениците на селскостопански животни да осигурят достатъчен брой гледачи, които притежават необходимата квалификация и опит за полагане на грижи за животните. ЗИУ 11.2. (Инспектиране) Изискване собствениците на селскостопански животни да осигурят: 1. ежедневен контрол върху здравословното състояние на животните с цел недопускане причиняването на излишни страдания; 2. достатъчно осветление в помещениата – неподвижно или подвижно, включително фенерчета в случаи на спиране на електричеството, което да дава възможност животните да бъдат инспектирани по всяко време;	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			Ниска – неспазване на т. 1 или т. 2; Средна – неспазване на две и повече изисквания, но във всички случаи при неспазване на т. 3.	Ниска – неспазване на т. 1 или т. 2; Средна – неспазване на две и повече изисквания, но във всички случаи при неспазване на т. 3.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
		"Селскостопански животни" са животните (без риби, влечуги, амфибии и безгръбначни), отглеждани и развъждани за производство на животински продукти (храна, вълна, кожа, ценна кожа с козина), за други селскостопански цели или за работа. (придипно ЗИУ 13)	3. нужните грижи за болните и наранените животни, а когато това е необходимо, незабавно да потърсят помощта на обслужващия ветеринарен специалист. Ако е необходимо, болните и наранените селскостопански животни се изолират в подходящо помещение със суха и удобна постеля.			
			ЗИУ 11.3. (Водене на документация) Изискване собствениците на селскостопански животни: 1. да поддържат и съхраняват в животновъдния обект дневник на собствениците/ползвателите на животновъдни обекти за проведените лечебно-профилактични мероприятия, който се съхранява не по-малко от 5 години от последното вписване и екземпляр от рецептата за приложените ВЛП, който също се съхранява не по-малко от 5 години; 2. да водят документация за умрелите животни и да съхраняват всички писмени предписания, издадени от ветеринарномедицинските органи; 3. да съхраняват документацията не по-малко от 3 години от последното вписване и да я представят на ветеринарномедицинските органи при поискване.	Ниска – неспазване на едно или две от трите изисквания; Средна – неспазване едновременно на трите изисквания.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 11.4. (Свобода на движение) Изискване на всяко селскостопанско животно да бъде осигурена свобода на движение в съответствие с физиологичните му потребности. При необходимост свободата на движение се ограничава по начин, който не им причинява ненужна болка и страдание. Връзването да се извършва по начин, който не ограничава естествените им движения за задоволяване на физиологичните и етологични потребности.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 11.5. (Сгради и помещения) Изискване помещенията, съоръженията и оборудването за отглеждане на селскостопански животни: 1. да се изграждат от материали, които не са вредни за животните, разрешени са за целта и позволяват цялостно почистване и дезинфекциране на помещението;	Ниска – неспазване на едно от изискванията; Средна – неспазване на две или три от изискванията.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			2. да се конструират и поддържат така, че да нямат вдлъбнатини, дупки, остри ръбове и стърчащи предмети, които могат да наранят животните; 3. да осигуряват подходящо осветление, влажност, циркулация на въздуха и проветряване според физиологичните и етологични особености на животните и при спазване на нормите за концентрация на вредни газове и интензивност на шума, които не им вредят. Осветеността на помещенията да се регулира през денонощието според физиологичните и етологичните особености на животните. Когато естествената осветеност на помещението е недостатъчна, да се монтира подходящо изкуствено осветление.			
			ЗИУ 11.6. (Животни отглеждани на открито) Изискване на селскостопанските животни отглеждани на открито, да се осигурява защита от неблагоприятни атмосферни влияния, хищници и други вредни въздействия върху здравословното им състояние.	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			ЗИУ 11.7. (Автоматични или механични съоръжения) Изискване собствените на селскостопански животни: 1. да проверяват ежедневно техническите съоръжения и системи в помещението. Установените дефекти по възможно най-бърз начин да се отстраняват, а когато незабавното отстраняване на дефект е невъзможно, да се вземат временни мерки за осигуряване безопасността и здравето на животните; 2. когато е необходимо, за опазване здравето на селскостопанските животни в помещението, да инсталират система за изкуствена вентилация и алармена система за известяване при отказ на вентилационната система. Управителят на животновъдния обект редовно да проверява изправността на алармената система;	Ниска – неспазване на т. 1; Средна – неспазване на т. 2 и/или т. 3 или и трите точки.	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			3. когато здравето и доброто състояние на животните зависи от функционирането на изкуствена вентилационна система, в помещенията да се изгради подходяща резервна система за осигуряване на необходимата въздушна циркулация при повреда на основната система. ЗИУ 11.8. (Храни, вода и други субстанции) Изискване на селскостопанските животни съобразно с техния вид и възраст: – да се дава достатъчно количество пълноценна храна, която да задоволява нуждите им и да ги поддържа в добро здравословно състояние; – да не се включват в храната и водата вещества, които са вредни за тях; – да не се дава храната и водата по начини, които могат да предизвикат ненужно страдание или нараняване; – да се осигури достъп до храната през определени интервали, съобразени с физиологичните им нужди; – да се осигури постоянен достъп до питейна вода; – оборудването за хранене и поене да се конструира и разполага по начин, който изключва замърсяване на храната и водата, намалява до минимум агресивната конкуренция при животните и осигурява свободен достъп на всяко животно до хранилките и поилките; – да не се дават вещества, за които не е доказано по безспорен начин, че не са вредни или които могат да предизвикат ненужно страдание, болка или нараняване. Забраната не се прилага при използване на продукти с профилактично и терапевтично действие, предписани от ветеринарен лекар. ЗИУ 11.9. (Осакатявания) Забрана, да се причинява страх, нараняване, болка, страдание, стрес или смърт на селскостопански животни, в т.ч. в случаите, посочени в чл. 117, ал. 1, т. 10, 11 и 12, чл. 159, ал. 3, чл. 160, ал. 2 и чл. 179, ал. 3 от Закон за	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира
			Средна	Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), или при самозащита. ЗВД Чл. 117. (1) (Изм. - ДВ, бр. 8 от 2011 г., в сила от 25.01.2011 г.) При осъществяване на контрол по здравеопазването на животните БАБХ прилага следните мерки за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестите по животните: 10. диагностично клане; 11. санитарно клане; 12. дезинфекция, дезинсекция, дератизация и девастация. Чл. 159. (3) Допуска се клане на селскостопански животни: 1. които се отглеждат за добив на месо и суровини; 2. които са лекувани от незаразни болести, но лечението е безрезултатно или е стопански неизгодно; 3. за ликвидиране на заразни болести; 4. за религиозни ритуали на регистрирани вероизповедания. Чл. 160. (2) Умъртвяването на животни се допуска при: 1. ликвидиране на заразни болести; 2. дератизация; 3. нападение на хора от животно и самозащита; 4. практикуване на лов по реда на Закона за лова и опазване на дивеча и на риболов по Закона за рибарството и аквакултурите. Чл. 179. (3) Евтаназия се допуска при: 1. неизлечимо болни животни с необратими патологични изменения, причиняващи им болки и страдания; 2. ограничаване и ликвидиране на заразна болест, която представлява опасност за здравето на хората или животните;			

Области	Основен въпрос	ДЗЕС/ЗИУ	Изисквания и стандарти	Показатели за оценка на неспазването		
				Тежест	Степен	Продължителност
			3. приключване на опитите с животни, когато са довели до необратими патологични изменения, причиняващи на животните болки и страдания; 4. животни, чието агресивно поведение представлява опасност за живота и здравето на хората или животните. ЗИУ 11.10. (Процедури по развъждане) Забрана: – да се използват методи за естествено или изкуствено осеменяване и животновъдни практики, които причиняват сериозни страдания, наранявания или трайни увреждания на селскостопанските животни или има вероятност да доведат до тяхната смърт; – да се отглеждат животни като селскостопански, освен ако техният фенотип и генотип позволяват това да бъде извършвано без вредни последици за тяхното здраве и благосъстояние.			
				Средна	До един ЖО За повече от един ЖО	Да се коригира

Матрица за определяне на нивото на нарушението

Намерение за всяко едно изискване/стандарт	Степен	Тежест	Продължителност	% Намаление	
Небрежност	Ограничено в стопанството (за площи) или до един животновъден обект	Много ниска	Естествено възобновими	0 %	
		Ниска	Да се коригира	1 % или 0,5 %, ако е установено от мониторинг	
			Естествено възобновими	1 % или 0,5 %, ако е установено от мониторинг	
		Средна	Да се коригира	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг	
			Естествено възобновими	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг	
	Разпростира се извън стопанството (за площи) или до повече от един животновъден обект	Висока	Да се коригира	5 %	
		Много ниска	Естествено възобновими	1 % или 0,5 %, ако е установено от мониторинг	
			Да се коригира	1 % или 0,5 %, ако е установено от мониторинг	
		Ниска	Естествено възобновими	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг	
			Да се коригира	3 % или 2 %, ако е установено от мониторинг	
	Умишленост	Ограничено в стопанството (за площи) или до един животновъден обект	Средна	Естествено възобновими	5 %
			Висока	Да се коригира	10 %
Естествено възобновими				15 %	
Много ниска			Да се коригира	15 %	
			Естествено възобновими	15 %	
Разпростира се извън стопанството (за площи) или до повече от един животновъден обект		Ниска	Да се коригира	20 %	
		Средна	Естествено възобновими	20 %	
			Да се коригира	20 %	
		Висока	Естествено възобновими	25 %	
			Да се коригира	25-100 %*	
		Разпростира се извън стопанството (за площи) или до повече от един животновъден обект	Много ниска	Естествено възобновими	20 %
			Ниска	Да се коригира	20 %
	Естествено възобновими			20 %	
	Средна		Да се коригира	20 %	
			Естествено възобновими	25 %	
		Висока	Да се коригира	25 %	
			Естествено възобновими	25 %	
		Много ниска	Да се коригира	25-100 %*	
			Естествено възобновими	25-100 %*	
		Разпростира се извън стопанството (за площи) или до повече от един животновъден обект	Много ниска	Естествено възобновими	20 %
			Ниска	Да се коригира	20 %
				Естествено възобновими	20 %

* Процентът на редукцията за всеки отделен случай на неспазване се определя индивидуално